

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra jazyků

Bakalářská práce

Zhodnocení interpretací Kubánské revoluce

Ondřej Budský

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Ondřej Budský

Ekonomika a management

Název práce

Zhodnocení interpretací Kubánské revoluce

Název anglicky

Assessment of interpretations of the Cuban Revolution

Cíle práce

Hlavním cílem závěrečné práce je dosáhnoutí objektivního zhodnocení Kubánské revoluce z vícera interpretujících zdrojů (Západ x Východ, kapitalismus x komunismus, demokracie x totalitní režim).

Vedlejšími cíli jsou dosáhnoutí objektivního názoru na dopad na pozorovatele/obyvatele Kuby a reálný dopad na světové dění při srovnání dobových a dnešních zdrojů.

Metodika

Při práci budou využity knižní zdroje a archivy (českých, zahraničních) novinových článků a časopisů (Kramerius, Yale, Chronicling America). Nadále popřípadně rádiové, rozhlasové či televizní zdroje.

Následně bude provedena jejich analýza a komparace. Dále budou tyto informace analogicky zpracovány. Z této analýzy a komparace vyplyne zhodnocení v podobě specifikovaných fakt a názorů.

Z tohoto zhodnocení vzniknou za pomoci logické indukce celkově objektivnější a lépe interpretované informace.

Doporučený rozsah práce

30-40 normostran

Klíčová slova

Kuba, Kubánská revoluce, analýza a zhodnocení zdrojů a interpretací, studená válka

---

Doporučené zdroje informací

CASTRO, Fidel. Strategické vítězství: Strategická protiofenziva. Praha: Ottovo nakladatelství, 2017. 1024 s. ISBN 978-80-7451-264-3.

DOLGOFF, Sam. The Cuban Revolution: A Critical Perspective. New York: Black Rose Books, 1976. 290 s. ISBN 9780919618350.

GUERRA, Lillian. Visions of Power in Cuba: Revolution, Redemption, and Resistance, 1959-1971. Gainesville: The University of North Carolina Press, 2014. 480s. ISBN 978-1-4696-1886-9.

GUEVARA, Ernesto Che. Diary of Che Guevara. USA: Barnes & Noble, 2014. 202 s. ISBN 9781607967163.

HUGH, Thomas. Cuba: A History. London: Penguin Books, 2010. 1151 s. ISBN 0141034505.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. et Mgr. Marta Hudousková

Garantující pracoviště

Katedra jazyků

Elektronicky schváleno dne 30. 5. 2023

PhDr. Mgr. Lenka Kučírková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Zhodnocení interpretací Kubánské revoluce" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2024

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. et Mgr. Martě Hudouskové, Ph.D. za vedení a podnětné rady při psaní této bakalářské práce. Nadále bych rád poděkoval svojí rodině a přítelkyni, kteří mi byli oporou po celou dobu studia.

Zhodnocení interpretací Kubánské revoluce

Abstrakt

Bakalářská práce s názvem „Zhodnocení interpretací Kubánské revoluce“ má za cíl analyzovat a zhodnotit způsob interpretace dobových, polárních tiskových médií v otázce Kubánské revoluce a jejích následných dopadů, jednoho z nejdůležitějších momentů studené války. V práci jsou tyto jednotlivé interpretace analyzovány a komparovány, též je zjišťováno, zdali po faktické stránce odpovídají výchozím historickým pramenům a zdali jsou citově, či ideologicky zabarveny. V první části práce jsou nastíněna teoretická východiska a pojmy revoluce a její teorie, interpretace a možné chyby, propagandy a posléze průběh samotné Kubánské revoluce. Samotnou podstatou práce je výzkum, kde se bakalářská práce zabývá jednotlivými interpretacemi Kubánské revoluce, prezentovanými ze strany zvolených médií. Z každé interpretace je vyvozeno zhodnocení a po jejich očištění o všechny nežádoucí skutečnosti jsou z nich vytvořeny interpretace nové.

Klíčová slova: Kuba, Kubánská revoluce, analýza a zhodnocení zdrojů, interpretace, propaganda, studená válka, tisková média

Assessment of Interpretations of the Cuban Revolution

Abstract

This bachelor's thesis title "Assessment of Interpretations of the Cuban Revolution" aims to analyse and evaluate the way in which the contemporary, polarized print media interpreted the Cuban Revolution and its subsequent aftermath, one of the most important parts of the Cold War. In the thesis, these different interpretations are analysed and compared, and it is determined whether those are true to the historical sources, and whether they are emotionally or ideologically coloured. The first part of the thesis mentions theoretical background and concepts of revolution and its theory, interpretations and possible mistakes, propaganda and then the course of the Cuban Revolution itself. The substance of this thesis is research, in which the bachelor's thesis deals with different interpretations of the Cuban Revolution presented by the chosen media. An evaluation is drawn from each interpretation and after cleansing the of all undesirable facts, new interpretations are created.

Keywords: Cuba, Cuban Revolution, analysis and evaluation of sources, propaganda, Cold War, print media

Obsah

Úvod	5
Cíl práce a metodika	6
1.1 Cíl práce.....	6
1.2 Metodika.....	6
Teoretická východiska	7
1.3 Úvod do revoluce	7
1.3.1 Teorie revoluce	8
1.3.2 Příčiny revoluce	8
1.3.3 Dělení revolucí.....	9
1.3.4 Politická revoluce.....	9
1.3.5 Státní převrat.....	10
1.3.6 Tichá revoluce.....	10
1.4 Propaganda	11
1.4.1 Historie propagandy	11
1.4.2 Dělení a druhy propagandy.....	12
1.4.3 Nástroje a techniky propagandy.....	13
1.5 Interpretace	14
1.5.1 Dělení chyb v interpretaci	14
1.5.2 Konkrétní chyby v interpretaci	15
1.6 Politické a ekonomicko-sociální režimy Kubánské revoluce	16
1.6.1 Demokracie	16
1.6.2 Kapitalismus	16
1.6.3 Socialismus	17
1.6.4 Komunismus	17
1.6.5 Totalitní režim.....	18
1.7 Kuba jakožto stát.....	19
1.7.1 Dnešní Kuba	19
1.7.2 Historie Kuby.....	20
1.7.3 Koloniální historie.....	20
1.7.4 Boje za nezávislost.....	21
1.7.5 Španělsko-americká válka a okupace.....	22
1.7.6 První Kubánská republika	22
1.7.7 Počátek diktatury.....	23
1.7.8 Nástup Fulgencia Batisty.....	24
1.8 Kubánská revoluce	26
1.8.1 Vznik nové opozice.....	26

1.8.2	Vylodění jachty Granma	27
1.8.3	Útok na prezidentský palác	27
1.8.4	Námořní vzpoura v Cienfuegos	28
1.8.5	Finální ofenzíva revolucionářů a Nová Kuba.....	29
Vlastní práce		31
1.9	Vybrané interpretující zdroje.....	32
1.10	Vznik nové opozice a útok na kasárna Moncada.....	33
1.11	Vylodění jachty Granma a Sierra Maestra	35
1.12	Napadení prezidentského paláce.....	37
1.13	Vzpouora v námořní základně Cienfuegos	40
1.14	Poslední dny revoluce a útěk Fulgencia Batisty	42
1.15	Dopad na obyvatele Kuby a světové dění	46
Výsledky vlastní práce a diskuse		48
Limity a vymezení práce		50
Závěr.....		51
BIBLIOGRAFIE.....		54
ČLÁNKY NOVIN A PERIODIK.....		55

Úvod

Kubánská revoluce je celosvětově známý politicko-vojenský proces. Jak už je z názvu patrné, revoluce se odehrávala na Kubě (dnešním názvem Kubánské republiky) v 50. letech 20. století. Jednalo se o proces svržení dosavadní vlády partyzánskými revolucionáři, totalitního režimu, který byl následně nahrazen režimem socialistickým, který byl úplně prvním v celé západní polovině světa. Tato událost zapříčinila veliký dopad jak na samotnou Kubu, tak celý zbytek světa.

Samotné revoluci předcházelo spousta strastí, krizí a externích zásahů. Jednalo se například o vykořisťování pracovní třídy, obrovské sociální a finanční nároky na život, či chudobu (1, s. 108). Už jen z těchto faktů je patrné, že nějaká změna musela nastat. Ta nastala právě ve formě socialistické revoluce, vedené opozičním hnutím. Nejednalo se pouze o jedno fázovou záležitost, avšak o šestileté období, plné napadávání důležité vládní a vojenské infrastruktury revolučními jednotkami.

Dosáhla různých cílů, měla velké dopady jak na politickou, tak sociální strukturu Kubu. Tento stát se stal prvním socialisticko-komunistickým režimem v celé západní hemisféře, což mělo za příčinu vznik mnoha dalších událostem, hlavně konfrontaci se Západem a jeho politickým blokem jakožto samotným. Pro někoho se tato skutečnost stala novou nadějí, pro někoho hrůzostrašnou hrozbou.

Tato revoluce byla interpretována různými zdroji, které měli často až protikladné názory. Stala se terčem mnoho politiků, kteří ji i dodnes používají jako argument pro ty své. Avšak záleží na její interpretaci.

Právě toto je cílem této práce, konkrétně z těchto interpretací vycházet, porovnávat je mezi sebou a logicky z nich vyvodit objektivní závěr, díky kterému bude jednodušší se seznámit se samostatnou otázkou Kubánské revoluce, bez jakéhokoli přibarvení, nadsázky, či formy propagandy.

Cíl práce a metodika

1.1 Cíl práce

Hlavním cílem závěrečné práce je dosáhnoutí objektivního zhodnocení Kubánské revoluce z více interpretujících zdrojů (západní x východní politický blok, kapitalistický x komunistický systém, demokracie x totalitní režim.)

Vedlejšími cíli jsou dosáhnoutí objektivního názoru dopadu na pozorovatele a obyvatele Kubu. Dále také reálný dopad na světové dění při srovnání dobových a dnešních zdrojů.

1.2 Metodika

Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na revoluci, interpretaci, propagandu a Kubu jakožto stát. Vysvětluje základní význam dělení těchto pojmů. Konkrétně příčiny a typy revolucí, chyb v interpretaci a jejich definice, a posléze definici a typy propagandy s jejich definicemi. Nadále je v této části nastíněna koloniální historie Kubu, dnešní Kuba a posléze samotný průběh Kubánské revoluce, rozdělený do konkrétních kapitol. Tyto východiska jsou následně používána v praktické části.

Při samotném výzkumu jsou využity knižní zdroje a archivy (českých, zahraničních) novinových článků a časopisů (Kramerijs, Chronicling America). Pro každou kapitolu Kubánské revoluce jsou zvoleny příslušné interpretace.

Následně byla provedena jejich analýza a komparace. V jednotlivých interpretacích byly nastíněny jejich chyby a citové, či ideologické zabarvení. Byly též analyzovány po straně propagandy a jejich náznaků. Posléze byly zjištěna faktická a historická správnost, po porovnání jednotlivých interpretací s teoretickými východisky, tudíž historickými prameny. Dále byly tyto informace analogicky zpracovány. Z této analýzy a komparace vyplynulo zhodnocení v podobě specifikovaných fakt a názorů. Díky těmto zpracovaným informacím vznikly nové, objektivnější příklady interpretací jednotlivých kapitol Kubánské revoluce. Pro naplnění vedlejšího cíle, tudíž dopadů Kubánské revoluce, byla použita stejná metodika.

Teoretická východiska

1.3 Úvod do revoluce

Co vlastně znamená revoluce? Stále se mezi sociology a politology vedou rozepře o přesné definici tohoto pojmu, avšak moderní politologové, zejména Roger Scruton, pojem revoluce definují jakožto velkou, rychlou a radikální transformaci, měnící jak politické, ekonomické tak sociální zásady, které byly doposud nastaveny nějakým jiným způsobem. Jedná se o velkou změnu řádu, dosavadního systému, který fungoval a podporoval tak danou formu vlády a společenského nastavení (2, s. 599).

Samotné slovo pochází z latinského výrazu *revolvere*, přeloženo jakožto převracet.

Historicky jsou revoluce velmi významným milníkem, které podporovaly vývoj společností a vlád, do dnešních podob. Ne vždy však dopadaly podle svých očekávaných cílů. Avšak už jen fakt, že se udály, ať už s úspěšným, či neúspěšným závěrem, nám dává najevo, že lidské myšlení a potřeby nejsou statickými elementy, ale stále mají tendenci se vyvíjet a posouvat dále.

Právě lidé samotní jsou důležitou součástí revolucí, jelikož jsou hlavními prvky v obou stranách tohoto konfliktu. Dochází ke střetu jejich představ a názorů, o tom jak by samotné politické, či společenské nastavení dané společnosti mělo fungovat.

David Miller uvádí, že příčinou tohoto procesu může být lidské domáhání svobody, či ekvivalentnějších podmínek pro svobodu jakožto takovou. Velmi často tento proces doprovází nějaká určitá výhrůžka násilí, která však nemusí být naplněna. V mnoha případech je ale násilí nedílnou součástí revoluce, za pomoci, kterého revolucionáři dosahují svých cílů. Revoluce mohou ale probíhat i umírněným způsobem (3, s. 152).

Přesto, že je obecně slovo revoluce vnímáno spíše záporným způsobem, nemusí tomu tak být. Koneckonců se jedná o proces změny, který je důležitý pro růst států, režimů a společností. Bez revolucí by nedocházelo k žádným významným společenským posunům, ať už k lepšímu, či horšímu...

1.3.1 Teorie revoluce

S příchodem a odchodem mnoha revolucí se mezi politology, historiky, sociology a filozofy zrodil zájem o jejich průběh a příčin. Každý z nich na téma revoluce nahlížel trochu jiným způsobem, což dalo za vznik mnoha teoriím.

Teorií a teoretiků je a bylo velmi mnoho, proto jsou tyto teorie děleny do jednotlivých kategorií, které jsou organizovány zejména podle jakého typu přístupu se k tématu revoluce vyjadřují (6, s. 5354).

Dané kategorie, s jejich zástupci, jsou následující (6, s. 5356):

- *Klasický přístup* – Machiavelli, de Tocqueville
- *Marxistický přístup* – Marx, Tucker, Trotsky
- *Perspektiva funkcionalismu* – Durkheim, Spencer, Parsons, Davis, Powell...
- *Komparativní historicko-strukturální přístup* – Skocpol, Cohan, Goldstone
- *Agenturní vysvětlení* – Selbin
- *Novodobé debaty* – Goldstone, Keddie, Fairbanks, Katz, Sakwa, Goodwin

1.3.2 Příčiny revoluce

Revoluce mohou mít mnoho zásadních příčin, avšak jsou děleny do tří hlavních skupin.

Některé revoluce mohou splňovat všechny, avšak to není pravidlem (3, s. 407):

- *Boj o moc*
- *Kolaps státu*
- *Vznik nových a opozičních politických institucí*

Jak už bylo zmíněno, ne všechny typy se musí objevit, aby revoluce proběhla. Kupříkladu stát může kolabovat i bez boje o moc, tak že se zhroutí po straně ekonomické. Naopak mohou vznikat nová politická hnutí, které jsou opozicí státu a může dojít k bojům, v tomto případě bez jakéhokoli předešlého kolapsu státu samotného. Anthony Giddens uvádí, že nejčastější příčinou je obecná nespokojenost občanů, či nižších sociálních vrstev, s funkcí daného státu, či režimu. Tento stát, nebo režim je často neférový a opresivní vůči daným

občanům, či obecně nekompetentní, což v nich podněcuje touhu změny, tedy revoluce (4, s. 302).

1.3.3 Dělení revolucí

Podle Rogera Scrutona mohou revoluce probíhat více způsoby, jak už bylo zmíněno, dělí se hlavně na revoluce násilné a nenásilné. Avšak dá se argumentovat, že revoluce jsou z většiny násilím doprovázeny, ať už ze strany revolucionářů, či ze strany těch, proti kterým je revoluce cílena (2, s. 599).

Mohou se též ale dělit podle dalších charakteristik, například kdo revoluci iniciuje, nebo kdo revolucí provádí, či jestli je politicky motivována, nebo ne. V dalších podkapitolách je rozebráno několik jejich příkladů.

1.3.4 Politická revoluce

Jedná se o typ revoluce, která je založena na nějakém politickém názoru, často oponujícím tomu dosavadnímu. Není to tedy pouhé lidové povstání, má už hlubší myšlenku. Též onen politický podnět pro tuto revoluci nemusí vzniknout v daném státě, či režimu, ale může být iniciován třetí stranou, nebo externím státem (4, s. 308). Od této skutečnosti se i odvíjí fakt, že tento externí iniciátor může danou revoluci podporovat různými peněžními a jinými materiálními prostředky.

Pro tento typ revoluce jsou důležitá tři fakta (4, s. 302):

- *Jedná se o masové sociální hnutí*
- *Vede k procesu reform, či vzniku nových norem*
- *Je do prováděna násilí, či jeho hrozbou*

Anthony Gidens ji definuje jakožto převzetí moci skupinou, či jedinci politického hnutí, za pomoci násilí, či jeho hrozby, které následuje soubor reform, či norem nových (4, s. 302).

Jako konkrétní příklady též uvádí Americkou revoluci v roce 1776, která konkrétně proběhla bez jakékoli formy násilí, či revoluci Francouzskou v roce 1789. V bližší případě i protikomunistickou revoluce v roce 1989 v České republice (4, s. 302).

1.3.5 Státní převrat

Státní převrat, puč neboli *coup d'etat*, je velice podobný revoluci politické. Z definice se jedná o typ revoluce, avšak se nejedná vyloženě o revoluci politickou. Stále jde o změnu politického a sociální sestavení, avšak v tomto případě jsou na obou stranách zahrnuty pouze složky vlády, či politického režimu (2, s. 149). Zásadním rozdílem tedy je, že státní převrat nezahrnuje prostý lid, nebo jakékoli jedince bez politické moci, či jejich reprezentanty. Státní převrat je tudíž vnitřní vládní proces. Jejimi iniciátoři jsou například už uznávaní politici, političtí úředníci, či vládní ozbrojené síly (4, s. 303). Při tomto procesu je dosavadní vláda svržena a nahrazena danou skupinou, či jedincem, kteří měli převrat na svědomí. Výsledkem může být změna typu vlády, konstituce a práv.

K hlavním příkladům podle Rogera Scrutona může patřit například Mussoliniho státní převrat v roce 1925, či Napoleonův v roce 1799. Řadíme zde i převzetí moci bolševiky v říjnu 1917 (2, s. 149).

1.3.6 Tichá revoluce

Tento typ revoluce je úplným opakem revoluce politické. Její součástí není násilí, avšak probíhá „tíše“ pro hodně jedinců nevědomě. Je spojována s vývojem společnosti jako takové, hlavně se změnou pohledu na svět a osobní hodnoty. Jedná se tedy spíše o revoluci kulturní. To ale neznamená, že by se nejednalo o důležité téma, jelikož i tato „tichá“ revoluce může eskalovat do revoluce politické.

Konkrétně politolog Ronald Inglehart argumentuje, že v jejím případě společnost přechází od materialismu k post materialismu. Jinými slovy lidé více přiléhají k vyjádření sebe sama a svojí prezentaci než k věcem reálným, fyzickým. Nadále říká, že tento typ revoluce se odehrává dodnes (5, s. 156).

1.4 Propaganda

V moderním pojetí toto slovo má význam označení jakéhokoli pokusu, ať už uctivým, či neuctivým způsobem, či za použití čisté pravdy, či prosté lži, získat přijetí pro určitou věc, systém, nebo stát (2, s. 562). Dosáhnout této skutečnosti se dá buď chválou věci pro propagandu kladnou, která ji podporuje, nebo naopak hanobením věci protilehlé, opoziční, či nějaké smyšlené alternativy.

Jedná se o uvědomělou, velmi inteligentní manipulaci zašlých zvyků a názorů určitých mas, často velmi nenápadným, až neviditelným způsobem (2, s. 562). Dané masy jsou za pomoci propagandy tvarovány a pozměňovány, dokud nedosáhnou podoby vhodné pro vládnoucí skupinu, propagandu vytvářející a šířící (7, s. 62).

Je důležité si uvědomit, že propaganda se nachází v každé sféře společnosti a každé její instituci. V mnoha případech je už tak hluboce zasazená do lidského podvědomí a informací, které si lidé mezi sebou předávají, že je velmi těžké rozlišit informaci objektivní od informace zkreslené.

Propaganda se velmi dobře ujímá a vzniká v krizových a hraničních politicko-sociálních situacích, kde využívá už vzniklého chaosu k lepšímu proniknutí mezi názory a mínění veřejnosti.

Jejím cílem, který uvádí Jacques Ellul, je získání mas, či utvrzení postojů určitých jedinců nebo lidských těles. Jde o snažení se utvoření určitého řádu v chaosu, který je výhodný pro onoho daného jedince, či danou skupinu (8, s. 59).

1.4.1 Historie propagandy

Podle Rogera Scrutona, je jedna z prvních zmínek slova „propaganda“ v 17. století v kontextu *Propaganda Fidei* („pro propagaci a šíření svaté víry“). Tento pojem je připisován papežovi Řehořovi XV. Byl využit k popsání činnosti tehdejšího procesu šíření křesťanské víry papežem a jeho kolegiem kardinálů. Samotné slovo pochází z latinského výrazu *propagare*, překládaného jakožto rozhlašovat, rozmnožovat, či šířit (2, s. 562).

1.4.2 Dělení a druhy propagandy

Pojem propaganda neoznačuje jednu konkrétní skutečnost, či záležitost, avšak celek, soubor různých typů propagandy. Pro lehčí uchopení a hlubší poznání tohoto pojmu, ji Jacques Ellul rozdělil do osmi kategorií, které dohromady formulují typologii propagandy jakožto celku.

Těmi jsou (8, s. 65):

- *Politická propaganda* – využívá ji vláda, či jiná vládnoucí instituce, její metody a postupy jsou velmi pečlivě promyšleny, pomocí kterých mění názory a chování veřejnost
- *Sociologická propaganda* – je teoretickým protikladem politické propagandy, jelikož už existuje politická, sociologická a ekonomická infrastruktura, která dovolí sama o sobě měnit názory lidí
- *Agitační propaganda* – z pravidla se jedná o typ, který je nejvíce na očích, je nejvíce fyzicky zřejmý, její nedílnou součástí je výzva ke konfliktu, či jiné formě agrese proti určité myšlence, věci, nebo lidskému tělesu
- *Integrační propaganda* – je opakem propagandy agitační, jedná se o typ propagandy konformity, která usiluje o ucelování společnost a jejích názorů jakožto jeden celek
- *Vertikální propaganda* – popisuje klasický způsob propagandy, kdy jeden vládnoucí jedinec, či skupina, chce ovlivnit jím jedince, či skupiny podřazené
- *Horizontální propaganda* – je opakem vertikální, tudíž jeden jedinec, či skupina chce ovlivnit jemu jedince, či skupinu rovnou, kdy se aktivně účastní jejich životů, kupříkladu vedením vzájemných konverzací
- *Racionální propaganda* – je propaganda podložená určitými fakty a skutečnostmi, které jsou pravdivé a dávají smysl
- *Iracionální propaganda* – tento typ je na rozdíl od racionální propagandy založen na pocitech, zkrácených informacích, či prostých lžích

Jakákoli konkrétní propaganda může nabývat více, či všech těchto způsobů. Častokrát se skládá právě z většiny z nich. Za pomoci zmiňované typologie se však dá lépe rozebírat a celkově usnadňuje práci s jakýmkoli operacemi s danou propagandou.

1.4.3 Nástroje a techniky propagandy

Propaganda ke svému šíření používá již dostupné, či formuje nástroje nové. Využívá jak veřejné, tak soukromé nástrojové typy. Můžeme je podle tohoto faktu dělit.

Mezi veřejné nástroje propagandy se řadí kupříkladu školství, náboženské instituce, kulturní a masová setkání, umění, či prosté mluvené slovo (7, s. 152). Tyto nástroje nejsou ve vlastnictví určitého jedince (avšak mohou patřit vládě/státu), proto jsou označovány jako veřejné.

Opakem, tedy soukromými nástroji, mohou být reklamy, televizní a rádiové pořady, novinové a časopisové články, knihy, politické kampaně, či sociální média (7, s. 153). Tyto nástroje jsou zpravidla v nějaké formě vlastnictví určitého jedince, či skupiny.

Jacques Ellul uvádí, že kromě těchto zmíněných nástrojů propaganda využívá též technik, nebo také konkrétních postupů. Mezi ně můžeme řadit kupříkladu, klasifikaci neboli utajování informací, či jejich jinou manipulaci, nebo jejich ohýbání. Dále též psychologických efektů a psychologických operací, konkrétně podvědomým vštěpování informací (8, s. 53).

Už v minulosti bylo velice lehké propagandu šířit, avšak dnes, s mnohem větším počtem nástrojů, je tato činnost značně snazší. Důležitým nástrojem, kterým se dá proti propagandě bránit, jsou kupříkladu citace zdrojů, či křížová analýza interpretujících zdrojů. Bohužel, silnou stránkou propagandy je její citová stránka, za pomoci, které dokáže ovlivnit veřejné mínění mnohem snáz.

1.5 Interpretace

Interpretace je definována jakožto výklad (porozumění, pochopení) určité formy textu, popřípadě nějaké skutečnosti, či události. Interpretace může být součástí hermeneutiky (filozofická metoda o výkladech textů), práva, či hudby (13, s. 2). Interpretovat se dá prakticky cokoli, častokrát i více způsoby. Samotné slovo interpretace pochází z latinského významu *interpretari* (vykládat, tlumočit, či překládat).

Josef Khol též uvádí pojem objektivní interpretace neboli srovnávání více interpretací dané skutečnosti. Též se jí dá dosáhnout srovnáním interpretacemi jedinců a interpretací hodnotného systému (14, s. 18).

Tato objektivní interpretace vzniká posuzováním žánrových (typových, druhových), etických (mravních, morálních) a dobových estetických (vnímavostních, citových) norem, tedy jakýchsi zavedených pravidel (14, s. 25).

Podle Edwarda Bernayse je interpretace též úzce spojena s propagandou, konkrétně jak subjekty s určitým množstvím politické, či společenské moci interpretují informace subjektům jim podřazeným (7, s. 62).

1.5.1 Dělení chyb v interpretaci

Interpretovat se dá i chybně, a to konkrétně dvěma způsoby. Daná skutečnost se dá misinterpretovat a desinterpretovat. Tyto pojmy se odlišují v jejich záměru a míře dostupných informací pro danou interpretaci.

Josef Hrbáček píše, že misinterpretace vzniká ve chvíli, kdy daný interpretující subjekt nemá dostatek informací, či je laicky zpracovává, tudíž výsledná interpretace nabývá chybného, či neúplného závěru. Častokrát i v nevědomí interpretujícího (13, s. 4).

Též Josef Khol uvádí, že desinterpretace vzniká za předpokladu, že interpretující má dostatek původních informací a dat, která bude interpretovat, avšak cíleně a vědomě danou skutečnost interpretuje klamně a nejasně (14, s. 82).

1.5.2 Konkrétní chyby v interpretaci

Autor Josef Kohl rozlišuje tyto chyby interpretační do konkrétních skupin. Mezi ty nejčastější jím rozlišované se řadí (14, s. 22):

- *Naivní interpretace* – nedostatek odstupu od skutečnosti, odtrhnutí obsahu od formy dané skutečnosti
- *Atomizující interpretace* – práce s jednou složkou bez náhledu a pochopení celku dané skutečnosti
- *Přeinterpretace* – přidávání složek skutečnosti, které nejsou objektivní součástí skutečnosti
- *Podinterpretace* – zdůrazňování povrchových vlastností skutečnosti, bez ohledu na její hloubku
- *Redukovaná interpretace* – zdůrazňování jedné složky skutečnosti na úkor dalších složek celku
- *Falešná interpretace* – nesprávné pochopení skutečnosti, kdy vznesená hypotéza, tedy interpretace, není v dané skutečnosti ničím podložena
- *Agresivní interpretace* – příklon pouze jedné možné formě interpretace, bez ohledu na správnost interpretací jiných
- *Tendenční interpretace* – přizpůsobení interpretace skutečnosti, či cílený výběr pouze určitých složek, pro určitou skupinu a jejích zájmům
- *Mlhavá interpretace* – využití nejasných a nepřirozených principů pro interpretování dané skutečnosti

Ať už se jedná o misinterpretaci, či desinterpretaci, podle Josefa Hrbáčka, obojí mohou nabývat více, či všech zmíněných chyb. Jak už bylo zmíněno, výsledkem výskytu těchto chyb v interpretaci mohou být výsledné závěry nesprávné, neúplné, matoucí, či jednoduše klamné (13, s. 5).

1.6 Politické a ekonomicko-sociální režimy Kubánské revoluce

Pro tuto práci byly vybrány určité konkrétní politické, vládní a sociální systémy, které byly nedílnou součástí Kubánské revoluce, ať už pro revolucionáře, tak pro opozici.

V některých ohledech jsou si velice podobné, v jiných se zase drasticky odlišují. Proto je důležité si ujasnit tyto základní pojmy.

1.6.1 Demokracie

Demokracie doslovně znamená „vláda lidu“, pocházející z řeckého výrazu *demos*, překládaného jakožto lid a *kratos*, překládaného jakožto vládnout. Jedná se o svobodný systém, kdy každý má právo na volbu a svobodu slova (2, s. 170). Demokratická vláda by měla fungovat podle zájmu lidu, kterým byla zvolena. Můžeme ji dělit na demokracii přímou a demokracii reprezentativní, kdy rozdílem je, zdali se lid přímo účastní každé volby, či jestli si volí své zástupce (reprezentanty), kteří je nahrazují v samotném hlasování (4, s. 218). Dnes se jedná o nejrozšířenější vládní systém na světě a je uznáván jakožto plnohodnotný a legitimní.

1.6.2 Kapitalismus

Jedná se o ekonomický směr, který je zakládán na existenci určitého kapitálu (též námezdní práce), který bývá hromaděn v soukromém vlastnictví, a jeho tržní výměně (2, s. 78). Těmito vlastníky mohou být firmy, korporáty, akciové firmy nebo i jednotlivci, nikoli však vládní útvary (4, s. 363). Daný směr za pomoci investic podporuje svobodné podnikání a soutěžení. Dnes se jedná o nejrozvinutější typ ekonomického směru na celém světě (2, s. 80).

1.6.3 **Socialismus**

V Marxistické teorii se socialismus definuje jakožto přechodný bod mezi kapitalismem a komunismem. Konkrétně je definován jakožto politický směr, kladoucí důraz na spolupráci, hlavně v moderní průmyslové výrobě (2, s. 646). Též směřuje k vytvoření, či ucelení rovnostářské společnosti, tedy rovnocenného lidského uskupení, z čehož logicky vyplývá snaha o eliminaci jakýchkoli nadřazených, vládnoucích systémů (4, s. 369). Historicky je velmi často spojován s pracující třídou.

1.6.4 **Komunismus**

V Marxistické teorii se jedná o ekonomickou dohodu, kdy žádný z jedinců, či skupin tohoto systému nevlastní více nežli druhý. Jelikož všechen majetek je vlastnictvím všech, nebo obecně majetek neexistuje, či není uznáván. Jedná se též o finální podobu socialismu (2, s. 119). Jedná se však i o politický směr. Jak už bylo zmíněno, hlavním představitelem byl Karl Marx, dále tuto teorii též rozvinul Vladimír Iljič Lenin (4, s. 364). Častým znakem tohoto systému je jedna vládnoucí strana, která zákoně zakazuje jakoukoli legální opozici (9, s. 429).

Anthony Giddens uvádí, že komunismus byl velmi dobře institučně adaptován ve státech východní Evropy, či Číně a dalších asijských zemích.

Dodnes přetrvává například v již zmíněné Číně, či Vietnamu (4, s. 364).

1.6.5 Totalitní režim

Tento režim se vyznačuje jakožto absolutní vláda jednoho jedince, či jeho uskupení, nad všemi aspekty státu a jeho institucemi. Též zakazuje jakékoli autonomní a opoziční instituce. Ohýbá ústavu a zákony daného státu a vyřazuje z něj veškeré aspekty demokracie (2, s. 696). V tomto typu vlády neexistuje jakýkoli prostor pro svobodné vyjádření, společenský posun, či obecná a základní práva jeho občanů (4, s. 145). Častokrát je vůči nim velmi opresivní. Nemusí být zpravidla násilný, avšak je velmi časté, že je neférový a nespravedlivý.

Většinou vzniká za pomoci revolucí, dosazením určitého jedince do vlády, či státní převratem (2, s. 695). Historicky je ale i velmi častou záležitostí, že kupříkladu marxistické systémy měly tendenci se měnit v režimy totalitní, jelikož jejich představitelé podléhali touhám po moci. Dále sem můžeme řadit fašistické, komunistické a nacistické teorie (4, s. 368).

Roger Scruton k historickým příkladům řadí Nacistické Německo, Mussoliniho Itálii, či Sovětský svaz. Dodnes tyto režimy přetrvávají například v Severní Koreji, či v Saúdské Arábii (2, s. 696).

1.7 Kuba jakožto stát

V rámci této bakalářské práce je důležité pochopit dnešní, ale hlavně historické fungování Kuby, jakožto státu. Budou zmíněna základní fakta, jevy a skutečnosti, které budou úzce navazovat na samotnou Kubánskou revoluci, jak jí předešla, tak i výsledná.

1.7.1 Dnešní Kuba

Kuba, celým názvem Kubánská republika je ostrovním státem, nacházejícím se na stejnojmenném největším ostrově Kuba a druhém největším, Ostrovu mládeže. Se všemi přilehlými ostrovy dosahují počtu 4 195. Celé toto souostroví se nachází mezi Karibským mořem, Atlantickým oceánem a Mexickým zálivem na celkové ploše 109 886 km² (10, s. 5).

Kubánská republika se od roku 2011 dělí do 15 provincií a celkem 168 municipálních oblastí a speciální municipální oblast, Ostrov mládeže (10, s. 6). Hlavním městem je Havana, nacházející se v provincii *La Habana*. Mezi další významná města se řadí Santiago de Cuba, či Camagüey nebo Holguín, též se nacházející ve stejnojmenných provinciích.

Podle národního kubánského statistického úřadu, je dnešní počet obyvatel 11 329 149, přičemž necelé 2 miliony žijí v hlavním městě. Úředním jazykem je španělština, dalšími jazyky jsou angličtina a haitská kreolština¹ (11).

Nadále uvádí, že dnes se jedná o speciálně zřízenou socialistickou republiku, vedenou Komunistickou stranou Kuby v čele s Prvním tajemníkem. Tuto pozici zastává Miguel Díaz-Canel Bermúdez. Avšak vztahy se západním světem se postupně zlepšují a Kuba se více otevírá světu.

---

11. ¹ ONEI – OFICINA NACIONAL DE ESTADÍSTICO DE CUBA [online]. 2023 [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <http://www.onei.gob.cu/>

1.7.2 Historie Kuby

Historie Kuby je podstatně rozsáhlým tématem, které je potřeba rozdělit na více částí. V této kapitole bude práce soustředěna na koloniální, posléze španělskou a následně samotnou kubánskou historii, předcházející Kubánské revoluci.

1.7.3 Koloniální historie

První zmínky o Kubě pochází z roku 1492, po španělské kolonizaci, jejíž hlavní postavou byl Christopher Columbus. V tomto roce se jeho flotila vylodila na nejdříve na Bahamách, až posléze na dnešní Kubě (12, s. 348). V této době ostrovy obývaly kmeny Taínů, Karibů a Sibonejů. Jednalo se o indiánská etnika. Dnes už se žádní zástupci na Kubě nenachází, mnoho z nich vymřelo v následku nemocí a konfliktů spojených s příchodem Španělů (15, s. 28).

Avšak pravá kolonizace začala až v roce 1511, při druhé plavbě zpět na Kubu. Tentokrát byl součástí této výpravy Diego de Velázquez, zakladatel prvního španělské osady, Baracoa. Dodnes toto město existuje, konkrétně na východním břehu Kuby (15, s. 31).

Kuba upadla do období otroctví, rabování a plenění. Až roku 1868, kdy Carlos Manuel de Céspedes, majitel plantáží, prohlásil své otroky za svobodné a vyhlásil celkové zrušení otroctví na celé Kubě (16, s. 19). Toto prohlášení podporoval fakt, že v roce 1868 už prakticky neexistoval vývoz otroků do okolních států, například do tehdejší Ameriky, kde bylo otroctví úplně zrušeno. Též celosvětově poklesl zájem o cukrovou třtinu, hlavní exportovanou kubánskou surovinu. Céspedes byl v roce 1874 zajat Španěly a popraven (15, s. 181).

Započala občanská válka mezi Kubánskými rebely, též nazývanými Osvoboditelskou armádou a Španělskými jednotkami (15, s. 192). Válka byla nazývána též „Desetiletou válkou“. Po dlouhých bojích se válka v roce 1879 ocitla na bodu mrazu a bylo nutné uzavřít kompromisní příměří, které však dalo Kubáncům určitou formu autonomie (16, s. 35).

Avšak otroctví bylo úplně zrušeno až v roce 1886, díky předešlým situacím a skutečnosti, že na Kubě zbývalo pouze jen 25 381 dělníků (15, s. 198). Otroctví bylo zrušeno o dva roky dříve, než bylo plánem, též skoro až 400 let po prvním příchodu Španělů (12, s. 382).

1.7.4 Boje za nezávislost

Boje byly v roce 1895 obnoveny pod vedením José Martího, kubánského básníka a politika žijícího v americkém exilu. Inspiroval zpravidla kubánskou dělnickou třídu k revolučním bojům, za práva a rasovou vyrovnanost (12, s. 417). Společně s dalšími kubánskými politiky, žijícími v americkém exilu založil v roce 1892 Kubánskou revoluční stranu – *Partido Revolucionario Cubano* (15, s. 205).

Ada Ferrer uvádí, že v roce 1895 se jednotky kubánských povstalců, nacházející se původně v exilu, vylodily na Kubě. Ty primárně partyzánským způsobem války cílily na průmysl a plantáže, čímž ochromily ekonomiku a stabilitu státu. Sám Martí v těchto bojích padl (15, s. 207).

Španělé, pod vedením Antonia Macea, naopak primárně cílily na domácí vesnické obyvatelstvo, které pomáhalo a chránilo povstalce (15, s. 196). Spoustu z nich zemřelo vyhladověním, díky válkou vyvolanému nedostatku potravin (16, s. 86).

Už touto dobou Spojené státy uvažovaly o intervenci, dáno faktům, že byl přerušen plantážnický průmysl na Kubě a posléze v roce 1898, v blízkých vodách Havany, vybuchl americký křižník *Maine* (16, s. 92). Tato skutečnost rozpoutala další fáze bojů, konkrétně nazývaných Španělsko-americkou válkou (12, s. 552).

1.7.5 Španělsko-americká válka a okupace

Jednalo se o velice rychlou sérii bojů, odehrávajících se v roce 1898. Nejvýznamnější z nich byla námořní bitva u Santiaga de Cuba, kde americká flotila potopila veškeré španělské loďstvo. Následná pozemní kampaň byla ukončena finálním dobytím Santiaga de Cuba a Guantanámu (15, s. 228). Výsledek této války dal za vznik Pařížské mírové smlouvě, kdy se z Kuby stal americký protektorát (16, s. 105).

Na Kubě začala vznikat vlastní forma vlády, avšak Spojené státy měly do určité míry schopnost kontrolovat kubánskou politiku a prosazovat vlastní ekonomické zájmy (15, s. 234). Avšak v roce 1902 byla vyhlášena nezávislost Kuby, tedy vznikla první Kubánská republika. V jejím čele stál nově zvolený prezident Tomás Estrada Palma (16, s. 112).

1.7.6 První Kubánská republika

I přes vznik této republiky stále nebyla Kuba nezávislým státem. Většinu infrastruktury, jak už dopravní, tak průmyslové, stále vlastnily američtí jedinci. Též vývozní clo na cukr bylo pozměněno v prospěch Spojených států (15, s. 261). Též součástí předešlých dohod byl souhlas pro vybudování americké vojenské základny, nacházející se v zátocě Guantanámo, ve východní části ostrova (16, s. 114). Kuba byla stále do míry ve „vlastnictví“ Spojených států.

Dalším prezidentem se v roce 1909 stal José Gómez, poté v roce 1913 Mario García Menocal. Za jeho vlády došlo k velkému nárůstu ceny cukru, díky událostem spojeným s vypuknutím první světové války (16, s. 122). Tato skutečnost ještě více utvrdila spolupráci už tak velmi pro-amerického prezidenta Menocala se Spojenými státy.

Daná situace pobouřila opoziční strany, což zapříčinilo zásah Spojených států v roce 1917, v podobě vylodění, na Kubu a povstání byla potlačena (15, s. 307). Avšak ve stejném roce proběhla dělnická generální stávka, hlavně z důvodu vykořisťování pracujících tříd. Menocal v důsledku této stávky musel odstoupit z úřadu prezidenta (17, s. 352). Odbory organizující tuto stávku už tehdy prezentovali vládě levicové myšlenky, které měly velký vliv na pozdější vývoj státu. Novou hlavou státu se stal Alfredo Zayas (16, s. 136).

1.7.7 Počátek diktatury

Z pramenů Ady Ferrer vychází, že v roce 1925 se stal nově zvoleným prezidentem Kuby generál Gerardo Machado, zastupující Liberální stranu Kuby, stejnou jako Alfredo Zayas. Jeho demokratická vláda začala postupně více a více nabývat podoby diktatury. Jeho samotné znovuzvolení v roce 1927 je už velmi mlživou událostí a dodnes se vedou spekulace, zdali bylo toto hlasování zmanipulováno. V roce 1928 změnil kubánskou ústavu způsobem, kterým si ještě více mohl zvětšit pravomoci, omezit opoziční strany a prodloužit své funkční období (15, s. 317).

Tato diktatura však netrvala dlouho, jelikož v důsledku Velké hospodářské krize, v roce 1929, přišla skoro čtvrtina pracující třídy na Kubě o zaměstnání (16, s. 151). Následovaly protesty vůči vládě, ze strany dělníků, pravicových politiků a studentů. Machadova reakce byla v podobě policejního teroru, zejména systematického vraždění opozice. Též došlo k zavírání škol a velkému podfinancování infrastruktury (15, s. 314).

Navzdory těmto skutečnostem vládní opozice v zemi rostla. Důsledkem byla ztráta důvěry kubánské armády v Machadovu myšlenku, odříznutí podpory Spojených států ze strany tehdejšího prezidenta Franklina Roosevelta, která měla za účel zlepšit sociální a ekonomický vývoj na Kubě (16, s. 153). Nakonec byl v roce 1933 Machado přinucen opustit Kubu a vzdát se veškeré své moci. Zbytek života dožil ve Floridském exilu (17, s. 367).

1.7.8 Nástup Fulgencia Batisty

Po odchodu Gerarda Machado, byl do úřadu prezidenta dosazen prozatímní vládou Carlos Manuel de Céspedes, syn předešlého Céspedes, národního osvoboditele a hrdiny (12, s. 864). Ten byl však velmi pasivním jedincem, který nezastával původní myšlenky lidí zasloužených o svrnutí Machadovy vlády a technicky byl další loutkou, zastávající požadavky Spojených států (15, s. 373).

Ve stejném roce studenti sepsali manifest, odsuzující dosavadní vládu. Díky jejich myšlenkám docílili nových spojenců, konkrétně armády a jejích bývalých seržantů a plukovníků. (1, s. 74) Ti v noci 4. září 1933 obsadili hlavní vojenskou instalaci na ostrově, Camp Columbia a armáda se tak zmocnila celé Kuby, bez jakékoli formy násilného konfliktu. Jedním z nich byl právě 32letý stenograf, Fulgencia Batista (15, s. 345).

V tomto vzniklém bezvládí, kdy Céspedes a jeho vláda byly donuceni odstoupit. K moci se dostal velmi pro armádní politik a plukovník, Carlos Mendieta (15, s. 352). Díky této skutečnosti se Batista dostával více a více k moci. V průběhu dalších let byla vláda řízena jeho iniciativou, dokud nebyl sám v roce 1940, po své kandidatuře, právoplatně zvolen prezidentem (16, s. 164).

Stal se velmi populární a inovativní politikem, který prosazoval nové reformy. Mezi ně patřilo volební právo pro ženy, zkrácená pracovní doba, či nárok na měsíční pracovní placenou dovolenou (17, s. 382). Ve vlastním zájmu se však v roce 1944 stáhl z funkce prezidenta a politiky celkově (16, s. 165). Avšak byl velmi v úzkém kontaktu s veškerými armádními složkami kubánských ozbrojených sil, pro svůj případný návrat.

Od roku 1944 na Kubě vládla jeho revoluční strana, velmi silně vystupující proti komunistům a odborů, *Auténticos*, zvaná jakožto „Opravdová Kubánská revoluční strana“. S hlavním představitelem Carlosem Heviou (15, s. 353).

Ve stejné době začala též vznikat opoziční strana *Partido del Pueblo Cubano Ortodoxo*, zvaná jakožto Ortodoxní strana kubánského lidu, kritizující hlavně stinnou vládu a její korupci. Hlavní představitelem byl Roberto Agramonte. (15, s. 380)

V roce 1952 se Batista znovu zúčastnil svobodný voleb, kandidoval na funkci prezidenta. Bohužel pro něj však prozatímní výsledky voleb vypadaly velmi nadějně pro Ortodoxní stranu, tudíž zvolení Roberta Agramonte, jakožto dalšího prezidenta (15, s. 387). Tři měsíce před samotnými volbami, ve stejném roce, za pomoci armádních složek provedl Batista státní převrat a chopil se veškeré moci (16, s. 172). Těž zrušil nadcházející volby a dosavadní prezident Carlos Prío Socarrás, byl zbaven své pozice. Jeho nové nabytí moci bylo uznáno i Spojenými státy (17, s. 391).

Podle Sama Dolgoffa teprve tehdy následovalo pravé období Batistovy diktatury, kdy zkorumpovaná vláda, velice úzce provázaná s kriminálními organizacemi na Kubě, zanedbávala základní potřeby obyvatelstva. Jednalo se o školství, zdravotnictví, bydlení, či ekonomickou a sociální situaci Kubu jakožto takové. Policejní brutalita a cenzura byla na každodenním pořádku (1, s. 85).

Bylo tedy jen otázkou času, kdy muselo dojít k nějaké další závažné politické změně...

1.8 Kubánská revoluce

Hlavním tématem této práce je samotná Kubánská revoluce. V této kapitole budou stručně popsáni její iniciátoři a samotný průběh. Součástí budou i určité události a boje, klíčové pro vývoj revoluce samotné.

1.8.1 Vznik nové opozice

Jedním z hlavních odpůrců Batistova režimu byl mladý právník Fidel Castro, který byl členem a předním představitelem takzvané Studentské federace, společně s jeho bratrem Raúlem Castrem (1, s. 86). Fidel Castro začal v rámci Studentské federace shromažďovat další studenty, ale i kubánské dělníky (15, s. 368).

Posléze dne 26. července roku 1952, proběhl útok na kasárna Moncada, ve městě Santiago de Cuba, ve stejný čas též na kasárna ve městě Bayamo (1, s. 123). Celé operace se účastnilo 136 revolucionářů, včetně bratrů Castrů. Avšak odboj byl nekompromisně poražen Batistovými vojáky (15, s. 397). Přesný počet ztrát v řadách revolucionářů je spekulativní, avšak ve svých denících Fidel Castro uvedl, že 9 z nich bylo zabito při bojích a dalších 56 následně zajato a popraveno, v opozici 19 zabito a zhruba 30 zraněno (20, s. 93). Jedním z nich byl i Abel Santamaría, Castrova „pravá ruka“. Samotným bratrům se podařilo utéct do hor, s mnoha dalšími revolucionáři, avšak oba byli posléze zajati (19, s. 112.) Už v té době tvořilo skupinu odboje skoro 1500 členů (15, s. 398).

Fidel byl odsouzen k 15 rokům vězení, zatímco Raúl k 13. Avšak v roce 1955, v rámci celostátní amnestie, která vznikla z velkého politického nátlaku v zemi, bylo Batistovou vládou propuštěno velké množství politických vězňů (17, s. 393). Mezi nimi byly též účastníci útoků na už zmíněné kasárny, včetně bratrů Castrů. Fidelovi bylo však zakázáno jakékoli vystupování na veřejnosti (15, s. 411).

Lillian Guerra uvádí, že bratři Castrové poté imigrovali do Mexika. Zde se seznámili s hlavní postavou Republikánských jednotek španělské civilní války, jímž byl Alberto Bayo. Díky němu získali více schopností ke své kauze (19, s. 146).

Téhož roku se Fidel seznámil s argotickým revolucionářem Ernestem „Che“ Guevarou, který se později přidal k jejich hnutí (15, s. 418). Tato skupina revolucionářů si začala říkat „Hnutí 26. července“, někdy též jako „M-26-7“, referující na jejich prvotní útok na kasárny Moncada (18, s. 14).

1.8.2 Vylodění jachty Granma

Z pramenů Richarda Gotta vychází, že v Mexiku byla bratry pořízena jachta Granma (přeloženo jakožto „babička“), která byla dne 2. prosince roku 1956, použita k následnému vylodění 82 revolucionářů, včetně bratrů, poblíž Playa Las Coloradas, v jižní části Kuby (17, s. 395).

Avšak byly napadeny Batistovými jednotkami, letectvem a loďstvem a z původních 82 jich přežilo necelých 20 (18, s. 59). Mezi přeživšími byly oba bratři a jejich druhý nejvyšší podřízený Camilo Cienfuegos (20, s. 98). Díky místním venkovanům a sympatizujícím Kubáncům byly schopni založit v pohoří základnu pro následující partyzánské boje (19, s. 154). Díky této skutečnosti nabylo hnutí mnoho více členů, primárně ze strany mladších lidí, žijících na venkově, zejména nespokojených s Batistovým zkorumpovaným režimem (17, s. 397).

1.8.3 Útok na prezidentský palác

Podle Ady Ferrer, nezávisle na partyzánech v Sierra Maestra, se skupina mladých studentů z protikomunistického sdružení Revolucionářského direktorátu, též „RD“, rozhodla dne 13. března roku 1957 napadnout prezidentský palác, nacházející se v hlavním městě Havana (15, s. 436).

Jejich původním plánem bylo též obsadit rádiovou stanicí Radio Rejol (1, s. 188), za pomoci jejichž prostředků měli členové sdružení vyhlásit národní stávkou a též ohlásit smrt samotného Batisty (16, s. 179). Útok na palác se mělo účastnit 50 jedinců, přičemž skoro dalších 100 mělo být v blízkém okolí a zdržet příjezd dalších Batistových jednotek (15, s. 438).

Celá operace však dopadla tragicky. Nejdříve byl vrchní představitel Revolucionářského direktorátu, student José Antonio Echeverría, zabit při bránění již zmíněné rádiové stanice před Batistovými vojáky (18, s. 63). Též samotný útok na palác nebyl proveden v plné síle, jelikož většina studentů sdružení se na poslední chvíli rozhodla rezignovat a boje se neúčastnit (15, s. 440). I přesto, že se útočníci dostali až na třetí patro Prezidentského paláce, tak samotného Batistu nestihli ani najít.

Ernesto Guevara ve svých zápiscích uvedl, že z boje se podařilo utéct čtyřem studentům, kteří však byli zmasakrováni státní policií v bytové jednotce Humboldt 7, necelý měsíc po samotném útoku (18, s. 75).

1.8.4 Námořní vzpoura v Cienfuegos

Necelých pár měsíců po útoku na Prezidentský palác proběhla vzpoura v námořní základně Cienfuegos, nacházející se na jižním břehu Kuby (1, s. 128). Dne 5. září roku 1957 se skupina 28 členů Hnutí 26. července, ke kterým se přidalo necelých 150 námořníků, zmocnila celé základny a městské policejní stanice. Revolucionáři zatklí 18 jedinců, kteří s nimi nesympatizovali (15, s. 445).

Základna jimi však nebyla udržena na dlouho. Už po pár hodinách byly povolány americké letouny B-26, které začaly bombardovat danou lokaci (15, s. 446). Po nich následoval příjezd tanků a dalších obrněných vozidel z Havany. Revolucionáři byly po pár hodinách bojů poraženi, zhruba 70 z nich zajato a popraveno (18, s. 83). Přesný počet obětí není znám, ale konflikt si podle deníků Fidela Castra vyžádal až 300 životů (15, s. 446).

Jednalo se též o nárůst napětí ve vztahu Spojených států a vlády Kuby. Bojová technika, která byla Batistou použita měla původně sloužit v zájmy Spojených států, nikoli pro řešení interních problémů (17, s. 399). Spojené státy též zásobovaly Kubu letadly, loděmi, municí, a dokonce i napalmem, které byly všechny použity proti rebelům. Podporu ukončily až v roce 1958, kvůli novému zavedení zbraňového embarga (15, s. 453).

Batistova odpověď na tuto vzpouru byla Operace *Verano* (léto), uskutečněna v roce 1958, kdy přes 12 000 mužů mělo zaútočit na samotné Sierra Maestra (19, s. 225). Po sérii menších bojů však byly poraženi a Castrova partyzánská skupina zvítězila a ubránila pohoří. V následné bitvě u *La Plata* Castro porazil dalších 500 vojáků, ze kterých bylo 240 zajato, přičemž revolucionáři ztratili pouze tři muže (20, s. 118).

1.8.5 Finální ofenzíva revolucionářů a Nová Kuba

Následovala bitva u Las Mercedes, poslední bitva operace *Verano*. Plánem Batistovy armády bylo obklíčení Castrových partyzánů a jejich následné zlikvidování (15, s. 459). Bitva však skončila odsouhlaseným příměřím, které dalo dostatek času partyzánům na útěk zpět do hor. Batistova armáda byla už touto dobou velmi demoralizována, někteří jedinci začali dokonce dezertovat, či se přidávat na stranu revolucionářů (20, s. 124).

Dnes 21. září roku 1958 začali revolucionáři vlastní ofenzívu. Plánem bylo Santa Clara, hlavního města provincie Villa Clara (17, s. 405). Partyzánská armáda byla rozdělena na tři oddíly. Jeden, pod vedením Jaimeho Vegy, byl přepaden Batistovými jednotkami a skoro celý zničen. Zbytek jednotek vedených Ernestem Guevarou a Camilo Cinfuegosem se mezitím zmocnilo měst Guisa a Yaguajay. Zde se k Hnutí 26. července přidal spolek Revolucionářského direktorátu (18, s. 96).

Posléze byla za pomoci kombinované síly všech revolucionářských oddílů dne 31. prosince roku 1958, dobytá samotná Santa Clara (1, s. 125). Tato porážka byla pro Batistu natolik zásadní, že už 1. ledna roku 1959 utekl ze země (17, s. 407).

Ada Ferrer uvádí, že Fidel Castro hned 2. ledna, poté co se dozvěděl o útěku Batisty, začal vyjednávat s vojenským generálem Eulogio Cantillem, pod vedením prozatímního prezidenta Carlose Piedry, o převzetí Santiagu de Cuba. Cantillo vydal rozkaz svým vojákům složit zbraně a Castro se tak zmocnil města bez jakéhokoli odporu (15, s. 471).

Ve stejnou dobu už vojska Guevary a Cienfuegose dorazila do hlavního města Havany (18, s. 129). Od Santa Clary k Havaně se už neudály žádné boje. Sám Castro dorazil do Havany až 8. ledna, kdy ho město přivítalo s otevřenou náručí (19, s. 243).

Už 3. ledna zvolil Castro nového revolučního prezidenta, jímž byl Manuel Urrutia Lleó (15, s. 474). Už po pěti dnech byla nová kubánská vláda uznána všemi státy Latinské Ameriky a Spojenými státy (17, s. 408).

Toto byl konec Kubánské revoluce, která celkem trvala 5 let, 5 měsíců a 6 dní...

Vlastní práce

V této části bakalářské práce jsou rozebírány a hodnoceny samotné interpretace Kubánské revoluce z pohledu proti polních zdrojů, zejména zdrojů ze západní a východní světové hemisféry. Hodnocení je rozděleno do konkrétních kapitol Kubánské revoluce, které vycházejí z předešlé teoretické části bakalářské práce.

Každá z interpretací je vždy nastíněna v podobě přímé citace, či shrnutí jejího obsahu, odpovídající chronologickému zasazení do dané kapitoly.

Jednotlivé interpretace jsou následně mezi sebou srovnávány, kdy se hledají jejich rozdíly, či shody. Nadále konkrétní chyby v interpretaci, či ideologické nebo citové zbarvení. Posléze faktická, historická správnost, odvíjející se od historických pramenů.

Na konci každé kapitoly je též doporučení a následné sestavení více objektivní interpretace pro danou událost, po vzatí v úvahu všech předešlých skutečností.

Nadále v poslední kapitole je sestaven objektivnější názor dopadů skutečností Kubánské revoluce na obyvatele Kuby a zbytek světa, znovu za pomoci srovnávání dobových článků ale i novodobých zdrojů.

Všechny tyto skutečnosti jsou pak posléze reflektovány v kapitole Výsledky vlastní práce a diskuse.

1.9 Vybrané interpretující zdroje

Pro tuto část byly vybrány interpretující zdroje dvou politických a ekonomických bloků.

V první řadě zdroje východního bloku, čerpány z portálu *Kramerius* neboli archivu periodik českých knihoven. Česká periodika byla velmi identická sovětským neboli komunistickým, proto byla zvolena. Mezi konkrétní se zde řadí:

- Rudé právo
- Rovnost
- Pravda
- Svět práce

Naopak zdroje západního bloku jsou čerpány z portálů *Newspapers.com* a *Chronicling America* neboli amerických novinových archivů. V rámci Kubánské revoluce se jednalo o primárního zástupce západního světa, disponujícího demokratickým režimem. Právě proto byla zvolena. Konkrétně se jednalo o periodika s názvy:

- The Miami Herald
- Hartford Courant
- The Newark Advocate
- The Spokesman-Review
- The Honolulu Avertiser
- The Miami News
- Fort Worth Star-Telegram
- The Baltimore Sun

1.10 Vznik nové opozice a útok na kasárna Moncada

Z teoretické části je známo, že hlavním vedoucím odboje Batistova režimu byl Fidel Castro se svým bratrem Raúlem, kteří zformovali uskupení Studentské federace, dále se měnící na Hnutí 26. července. Toto uskupení posléze 26. července 1953 zaútočilo na kasárna Moncada.

Periodikum Rovnost uvádí: *„Za místo akce bylo zvoleno Santiago de Cuba; 26. července zde zaútočila skupina 159 kubánských vlastenců na kasárna Moncada, symbolizující batistovskou vojenskou diktaturu“* (21).

Tuto samou skutečnost interpretuje The Miami Herald takto: *„Ubohý pokus o zmocnění se vojenské základny v provincii Oriente. Bylo oznámeno, že vzpoura proti diktátorskému prezidentovi byla provedena neidentifikovatelnou skupinou jedinců“* (22).

Už zde je možné vidět polární vnímání této události interpretujícími zdroji. V obou případech se dá mluvit o již zmíněné tendenční interpretaci, kdy za pomoci citového a ideologického zabarvení se zdroje pokouší uspokojit svoji cílovou skupinu čtenářů. Zde se dá argumentovat, že se jedná o formu agitační propagandy, jelikož jednotlivé interpretující zdroje napadají ten druhý. U východních zdrojů se dá též argumentovat, že se jedná o typ propagandy vertikální a politické, jelikož vychází z nedemokratického státu. Pro východní zdroje jde konkrétně o popis kasárna, jakožto symbolu diktátorského režimu, či útok vnímá jakožto vlastenecký čin, naopak u západních zdrojů jde o slovní spojení „ubohý pokus“, kdy je samotný útok odsuzován.

Periodikum Rovnost též uvádí špatný počet útočníků, těch bylo pouze 136, nikoli 159. Naopak The Miami Herald žádný počet nezmiňuje. Nadále je známo, že souběžně s útokem na kasárna Moncada též proběhl útok na kasárna Bayamo. O této skutečnosti se však ani jeden ze zdrojů nezmiňuje.

Dále je jasné, že útok nebyl úspěšný a podle Castroových deníků víme, že 9 revolucionářů bylo zabito a dalších 56 zajato a popraveno, kdežto vládních jednotek bylo 19 zabito a zhruba 30 zraněno.

Rovnost zde uvádí: „Útok skončil porážkou a bestiálním vražděním pozatýkaných vlastenců, takže 95 proc. účastníků přišlo o život,“ (21) též Rudé právo dodává, že „ozbrojeného útoku se zúčastnilo 96 lidí. A 83 z nich zde život nechalo“ (23).

Hardfort Courant naopak uvádí: „Plukovník Kalberto de Rio Chaviano, velitel v čele kasárna Moncada, uvádí 48 mrtvých mužů, padlých při pokusu rebelů se zmocnit armádní pozice“ (24).

Též The Miami Herald zmiňuje: „Údajně patnáct vojáků bylo zabito a několik zraněno při nedělním útoku na armádní pozici, poblíž Santiago de Cuba“ (22).

Zde se interpretace zase rozchází. V obou případech se jedná o atomizující interpretaci, tudíž ani jeden zdroj nebere v potaz ten druhý, či druhou stránku konfliktu. Dá se argumentovat, že se jedná o desinterpretaci z pohledu obou stran, zejména ve vlastním zájmu a posílení svých ideologií, za pomoci citového zabarvení a nadsázky. U východních zdrojů se znovu objevuje propaganda politického typu.

Též všechny zdroje, až na The Miami Herald s jeho přibližným odhadem, neodpovídají historickým pramenům. Podle Fidela Castra a Lillian Guerry byly počty mrtvých a zraněných mnohem nižší, jak na straně revolucionářů, tak na straně vládních jednotek.

V této kapitole je zřejmé, že pouze interpretace The Miami Herald byla jistým způsobem aspoň trochu fakticky objektivní. Ostatní zdroje interpretovali tuto skutečnost chybně, hlavně co se týkalo úmrtí a raněných při útoku na kasárna.

U interpretací východní zdrojů je patrné opakování vysokého počtu úmrtí revolucionářů, což může sloužit jakožto forma propagandy, konkrétně posilující myšlenku neústupnosti komunistů. Též jsou zde vidět náznaky záště proti totalitnímu režimu Fulgencia Batisty.

Naopak západní zdroje degradují opozici na rebely, či nazývají jejich pokusy ubohými. Tuto skutečnost můžeme odvodit od faktu, že v politickém myšlení v USA je velmi hluboko zarytá nenávist pro komunistický režim a v této době stálo na straně Batisty.

Aby bylo možné sestavit důvěryhodnější a objektivnější interpretaci této kapitoly je třeba nejprve vnímat útok na kasárna Moncada jako ideologický čin, avšak ho neoslavovat, či jím neopovrhovat. Je pravda, že podtext byl ideologický, avšak jak východní, tak západní zdroje zde velmi využívají interpretaci tendenční, která není objektivní. Nadále je též třeba vzít v potaz správný počet útočníků, obránců a ztrát na obou stranách. Hlavně též tyto fakta neatomizovat a brát v potaz i druhou stranu konfliktu.

Nová interpretace této události se dá formulovat takto:

Ideologicky podložený útok se socialisticko-komunistickým podtextem, na kasárna Moncada, dne 26. července 1953, skončil porážkou útočících revolucionářů. Tato skupina 136 jedinců, příslušících uskupení Studentské federace, zaútočila na kasárna držené kubánskou armádou pod velením Fulgencia Batisty. Konflikt si vyžádal život 9 revolucionářů a 19 státních vojáků, kdy dalších vojáků 30 bylo zraněno. Nadále 56 revolucionářů bylo zajato a následně popraveno. Útok se nezdařil a zbytku revolucionářů se podařilo uniknout.

1.11 Vylodění jachty Granma a Sierra Maestra

Po útoku na kasárna Moncada bratři Castrové byli uvězněni, avšak posléze v roce 1955, díky celostátní amnestii byli propuštěni. Posléze imigrovali do Mexika a 2. prosince 1956 se vylodili zpátky na Kubě. Dále se revolucionáři vydali směrem k pohoří Sierra Maestra, kde se utvořil výchozí bod pro další partyzánské boje.

Periodikum Rovnost uvádí: *„Jachta Granma s 82 muži na palubě přistála na pobřeží Kuby 2. prosince 1956. Oddíl byl po vylodění zdecimován útoky pozemní armády,“* (25) nadále dodává, *„a že v ruku v ruce s jejich útrapami šla stezkou (k Sierra Maestra) smrt. Na úpatí hor je totiž čekalo batistovo vojsko“* (26).

Naopak The Newark Advocate uvádí: *„Armádní letadla začala ostřelovat nepřátelskou skupinu, rozhánějící ji a následně loďstvo zachytilo jachtu u pobřeží ostrova“* (27).

Zde se interpretace znovu rozcházejí. Podle historických pramenů, konkrétně deníku Che Guevary, byla skupina 82 revolucionářů napadena již na pláži při přistání jachty.

Východní zdroje se však o žádném letectvu, či loďstvu nezmiňují a uvádí, že skupina byla napadena až posléze v úpatí pohoří Sierra Maestra. Tuto interpretaci východních zdrojů můžeme označit za mlhavou a tendenční. Fakta týkající se armádního letectva, či loďstva, mohla být cíleně, či omylem opomíjena. The Newark Advocate tuto skutečnost naopak popisuje vcelku věrohodně, v souladu s výchozími historickými prameny.

Naopak ale The Newark Advocate zmiňuje: „*Po Kubě se rozšiřují pověsti, že Castro byl zabit, poté co bylo na jachtě nalezeno zavazadlo, údajně patřící Fidelu Castrovi*“ (27).

O této skutečnosti se žádný východní zdroj nezmiňuje. Nadále též bylo dodáno, že kubánská armáda tuto skutečnost nemohla ani potvrdit (27). Je tedy patrné, že šlo pouze o desinterpretaci ze strany západních zdrojů, konkrétně o falešnou interpretaci, která byla podložena pouze spekulacemi a nikoli fakty. Dá se též argumentovat, že se jedná o politickou a iracionální propagandu, jelikož Fidel Castro byl vzorem Kubánské revoluce a jeho údajné úmrtí bylo podloženo pouze spekulacemi.

Dále Rovnost uvádí: „*Jen zlomek bojovníků z původního počtu 82 dosáhl Sierry Maestry, kde 12 lidí vytvořilo malou partyzánskou skupinu. Odtud byly řízeny a pokračovaly další operace*“ (25).

The Spokesman-Review též uvádí: „*Pouze Castro a dalších jeho dalších 11 partyzánů se dostalo do bezpečí hory Pico Turquino, do výšky 7000 stop. Zde se po dobu měsíců Castro usadil, vyhýbající se pronásledovatelům armády, zatímco odsud řídil svou organizaci povstalců*“ (26).

V této části vylodění jsou interpretace velmi totožné. Obě fakticky reflektují historické prameny, zejména deníky Che Guevary a Fidela Castra. Nebyl zde nijak zaměněn počet revolucionářů a v obou interpretacích dosáhla skupina stejného cíle, avšak dosažení samotného vrcholu není nikde v historických pramenech zmíněno.

V této kapitole je patrné, že východní zdroje zřejmě nebyly tak dobře informovány o reálném průběhu vylovení, z čehož vychází daná mlhavá neboli nejasná a velmi špatná interpretace. Je též ale možné, že šlo znovu o interpretaci tendenční, kdy tyto informace známy byly, avšak v rámci propagandy a posílení ideologie, nebyly zmíněny. Naopak západní zdroje interpretovaly danou událost velmi věrohodně, až na informaci o Castrově úmrtí. Při jejich porovnání je tedy patrné, že interpretace západních zdrojů a východních zdrojů byly hodně neobjektivní a zkreslené.

Pro vytvoření objektivnější a důvěryhodnější interpretace daný událostí je vzít v potaz nejprve správný průběh samotného vylovení jachty Granma. Nesmí se v tomto případě vynechávat důležité detaily, ať už vědomě, či nevědomě. Konkrétně co se týče okamžitého napadení kubánským letectvem, loďstvem a armádou. Též je důležité mít prezentované informace podložené reálnými fakty, a ne pouhými spekulacemi a pověstmi. Tyto prezentované informace jsou posléze velmi zavádějící a odklánějí čtenáře od reálného problému a pouze posilují povrchní a ideologické vnímání dané situace.

Nová interpretace by mohla být formulována takto:

Dne 2. prosince 1956 přistála na Kubě jachta Granma, převážející 82 členů Hnutí 26. července. Ihned po přistání na břehu byla napadena pozemními a leteckými jednotkami kubánské armády pod vedení Fulgencia Batisty. Skupina revolucionářů byla rozehnána a loďstvo kubánské armády následně zachytilo jachtu na pobřeží. Z původní skupiny 82 revolucionářů přežilo pouze 12. Tato zbylá skupina se odebrala do pohoří Sierra Maestra. Zde se usadila po dobu dalších měsíců. Sierra Maestra se následně stala základnou pro operace Hnutí 26. července.

1.12 Napadení prezidentského paláce

Dne 13. března roku 1957 se skupina nezávislá na partyzánech v Sierra Maestra, zvaná Revolucionářský direktorát, rozhodla napadnout prezidentský palác v Havaně a též obsadit rádiovou stanicí Reloj.

Jak už bylo zmíněno v teoretické části, útok úspěšný nebyl, jelikož Batista stihl z paláce utéct. Rádiová stanice byla sice obsazena, ale ne na dlouho. Při její obraně též zemřel hlavní představitel Revolucionářského direktorátu, José Antonio Echeverría.

Rudé právo uvádí: „*Odvážná akce havanských studentů byla v mnohém podobná událostem z července 1953, kdy Fidel Castro se svými druhy zaútočil na kasárna Moncada v Santiagu de Cuba,*“ nadále doplňuje, „*z nejvyšších míst (Kubánské vlády) přišel rozkaz: Žádné zajatce, žádné raněné! Batista dal příkaz k masakrům, při nichž byli vražděni účastníci ozbrojeného útoku, a i další odpůrci režimu*“ (29).

Rudé právo též odkazovalo na období koloniální Kuby, kdy údajné vyvraždění odpůrců režimu bylo srovnáváno s činy Diega de Velázqueze. Též však uvádí „*hrdinské úmrtí*“ Josého Antonia Echeverría (29).

Naopak The Honolulu Advertiser uvádí: „*Zdroje uvádí, že Kubánští revolucionáři změnili taktiku boje v „sebevražedné útoky“, viz. včerejší útok na prezidentský palác. Útočníci se dostali až do druhého patra prezidentského paláce,*“ posléze dodává, „*útočníci byli popisováni jakožto chudí blázni, financováni zloději, plníci rozkazy Komunistické strany*“ (30).

Též bylo v The Miami News uvedeno, že předešlá vzpoura v kasárna Moncada byla vnímána jakožto jednorázová záležitost a žádné další podobné incidenty nebyly očekávány. Nadále bylo zmíněno, že ve vzniklé palbě v okolí prezidentského paláce uvízlo několik amerických turistů. Též zmiňuje úmrtí Josého Antonia Echeverría. Po úspěšném úniku diktátora, byly pro Batistovu osobu použity výrazy „silný“ či „nezdolaný“ muž (31).

Zde se obě interpretace drasticky rozcházejí. Co se samotného útoku týče, východní zdroje ho chápali jakožto hrdinský, ideologický čin, inspirovaný myšlenkou Fidela Castra. Tyto výrazy se řadí mezi typickou politickou propagandu. Naopak zdroje západní vnímali tuto skutečnost jakožto „sebevražedný čin“, pouze jako ubohý pokus poblázněných lidí. Tyto výrazy se řadí mezi politickou, ale též agitační propagandu.

Obě strany se dopouští velmi atomizující interpretace. Východní zdroje vnímají Batistův režim jakožto velmi opresivní a oslavují revolucionáře. Kdežto západní zdroje opovrhují nadále revolucionáři a stojí za osobou Fulgencia Batisty.

V historických pramenech Ady Ferrer je též poznamenáno, že revolucionáři dosáhly až třetího patra v prezidentském paláci. O těchto skutečnostech se Rudé právo nezmiňuje, avšak The Honolulu Advertiser uvádí pouze patro druhé. V případě západních zdrojů se tedy jedná pouze o další degradaci a mlhavou interpretaci.

Na druhou stranu rozkaz, který uvádí Rudé právo, nejspíše vydán nebyl. Je pravda, že po napadení paláce bylo v bytové jednotce Humboldt 7 zpětně zmasakrováno uskupení zbylých členů Revolucionářského direktoriátu, kteří se účastnili samotného napadení paláce, avšak v průběhu útoku na prezidentský palác se jednalo pouze o jeho obranu, nikoli systematické vyvražďování. Toto platí též pro srovnání s koloniálními časy, kdy se jedná o velkou nadsázku a naivní interpretaci až přeinterpretaci, kdy jsou do kontextu události zasazovány zcestné informace.

V této kapitole jsou stále patrné opakující se „hrdinské činy“ revolucionářů, podle interpretací východních zdrojů, které naopak jsou podle zdrojů západních pošetilé. Nadále se též opakuje stálá degradace revolucionářů západními zdroji a též západní zdroje vyzdvihují nemístnou skutečnost, že bylo v palbě zachyceno několik amerických občanů.

Pro vytvoření lépe zformulované a objektivnější interpretace je třeba znovu vnímat útok na prezidentským palác jako čin s ideologickým podtextem, ale nikoli ho kvůli této skutečnosti oslavovat, či degradovat. Též je důležité v potaz vzít, že kubánská armáda a Fulgencio Batista byly v daném konfliktu v obrané pozici, nikoli v pozici útočné. Od tohoto se odvíjí též fakt, že je potřeba též interpretovat znovu pouze informace, které jsou v dané situaci na místě a nevyzdvihovat povrchní fakta.

Nová interpretace se dá formulovat takto:

Dne 13. března 1957 byl skupinou studentů Revolucionářského direktorátu, nezávislých na Hnutí 26. července, napaden prezidentský palác v hlavním městě Havana. V tuto dobu byl

zde přítomný i prezidentský diktátor Fulgencio Batista. Tomu se však podařilo uniknout. Členové Revolucionářského direktorátu se dostali až do třetího patra paláce, avšak Batistu již nezastihli. Útok se nezdařil a byl odražen jednotkami kubánské armády. Součástí útoku bylo též obsadit rádiovou stanicí Reloj, což se útočníkům zdařilo. Při její obraně však zemřel hlavní představitel Revolucionářského direktorátu, José Antonio Echaverría. Celá operace však nevyšla podle plánu a selhala.

1.13 Vzpouora v námořní základně Cienfuegos

Z teoretické části je známé, že daná vzpoura proběhla 5. září 1957, kdy se skupina 28 členů Hnutí 26. července, spolu s necelými 150 námořníky, zmocnila námořní základny a policejní stanice v Cienfuegos. Tato vzpoura byla neúspěšná, a podle deníků Fidela Castra bylo zhruba 70 revolucionářů popraveno a konflikt si celkem vyžádal až 300 životů.

Periodikum Rovnost uvádí: *„Jedné ze skupin kubánských vlastenců..., se dne 5. září podařilo obsadit policejní stanici ve městě Cienfuegos,“* dále dodává, *„kubánská vláda ihned poslala do oblasti města Cienfuegos letecké svazy a tanky“* (32).

Rovnost nadále neuvádí žádný počet jednotek, jak revolucionářských, tak armádních. Neuvádí též nic o použité technice a ztrátách na obou stranách (32).

Rudé právo dodává: *„Všem je známo, že Batista zabije kubánské vlastence americkými zbraněmi. Všem je známo, že Batista využívá těchto zbraní, aby se udržel u moci a hromadně popravuje lidi, kteří bojují proti diktatuře“* (33).

The Miami Herald uvádí: *„Rebelové započali útok, avšak jim nadále dopomohly kubánské námořní jednotky. Odhady činí 250 členů námořnictva a 60 Castroových povstalců“* (34).

The Miami Herald posléze zmiňuje: *„Velitel kubánské armády oznámil, že krvavé povstání v Cienfuegos bylo rozdraceno, ale konflikt si vyžádal až 62 životů“* (35).

Též zmiňují použití letounů a těžké techniky, avšak ne, že se jednalo o americké modely.

Zde se zase interpretace rozcházejí. Východní zdroje nadále nazývají povstalce vlastenci a stále jsou jejich počiny vnímány hrdinským způsobem. Naopak západní zdroje ihned mluví o „rozdrcení povstání“ a nadále degradují revolucionáře na rebely. V obou případech se jedná o politickou propagandu. V případě západních zdrojů též o propagandu agitační.

Co se samotného počtu revolucionářů týče, východní zdroje se vůbec o žádném konkrétním čísle nezmiňují, naopak západní uvádějí až 60. Z historických pramenů víme, že členů Hnutí 26. července bylo 28. Zde se jedná znovu o interpretaci tendenční, kdy východní zdroje mohou využít slovo „skupina“ zavádějícím způsobem, naopak zdroje západní mohou číslo úmyslně navyšovat. Dá se ale též říct, že se jedná o interpretaci falešnou, kdy ani jeden ze zdrojů neměl přístup k informacím konkrétního počtu revolucionářů. V takovém případě by byly interpretace východních zdrojů důvěryhodnější, jelikož neuvádí konkrétní počet. Též víme, že ke skupině revolucionářů se přidalo pouze necelých 150 členů základny. The Miami Herald však uvádí až 250. Zde se dá argumentovat, že západní zdroje nechtěli připustit, že by vojenská základna mohla padnout pouze pod nátlakem necelých 200 členů. V takové případě by se jednalo o politickou propagandu. Je ale i možné, že se jedná znovu o mlžnou a falešnou interpretaci, kdy tyto hodnoty nejsou podloženy fakty, ale pouze odhady a spekulacemi.

Nadále je zde otázka použití amerických zbraní batistovými jednotkami. Z historických pramenů je jasné, že byly použity americká obrněná vozidla a bombardéry. O této skutečnosti se zmiňuje jen Rudé právo, avšak až poněkud velmi důrazným a ideologicky přibarveným způsobem. Tato skutečnost je velmi agresivním způsobem přeinterpretována, zejména co se týče slovního spojení „Všem je známo“. Dá se tudíž argumentovat, že se jedná nadále o politickou, ale též agitační propagandu. Naopak žádný ze západních zdrojů tuto informaci nezveřejňuje, pouze uvádí, že bojová technika použita byla, avšak už neuvádí, jakého byla původu.

Co se vyžádaných životů týče, východní zdroje žádný určitý počet nezmiňují, jak na stranách revolucionářů, tak na stranách kubánské armády. Naopak zdroje západní uvádí, že konflikt si údajně vyžádal 62 životů. Z historických pramenů ale víme, že celkový počet ztrát na obou stranách sahal až na 300. Zde se může jednat o falešnou, či mlhavou interpretaci, která znovu není položena fakty. Zároveň se dá tato skutečnost zařadit do

propagandy iracionální, též ale politické. Naopak se ale může jednat o prostou chybu, jelikož konflikt byl v rámci Kubánské revoluce jedním z nejkrvavějších. Též se už jednalo o dobu, kdy se členové kubánské armády velmi často přidávali k revolucionářům.

Pro vytvoření lepší interpretace této kapitoly je nejdříve třeba znovu očistit danou situaci o ideologické zabarvení, které se objevuje v interpretacích obou zdrojů. Nadále je též třeba si řádně srovnat fakta konfliktu, hlavně co se počtu revolucionářů, členů námořnictva a kubánské armády týče. To samé platí pro samotný počet jedinců, kteří se k revolucionářům v rámci vzpoury přidali. Též je nutné neopomíjet detaily, jakožto že k potlačení vzpoury bylo využito americké bojové techniky a tuto skutečnost reflektovat. V poslední řadě je též nutné udávat pravdivý počet obětí daného konfliktu, jak na straně kubánských vojsk, tak i revolucionářů.

Nová interpretace by mohla být formulována takto:

Skupina 28 příslušníků hnutí 26. července napadla námořní základnu a policejní stanici ve městě Cienfuegos. K této skupině se též přidalo necelých 150 příslušníků kubánské armádního loďstva, bouřící se tak proti vládě Fulgencia Batisty. Tento útok a vzpoura však netrvaly dlouho, jelikož na místo byly pod rozkazem Fulgencia Batisty dopravena obrněná vozidla a letouny amerického původu. Po pár hodinách bylo město kubánskou armádou získáno zpět. Následně bylo zadrženo a posléze popraveno 70 revolucionářů. Celý konflikt si vyžádal až 300 životů, jak z řad revolucionářů, tak kubánských vojáků.

1.14 Poslední dny revoluce a útěk Fulgencia Batisty

Z historických pramenů vyplývá, že poslední dny revoluce byli pro Fulgencia Batistu a jeho jednotky velmi demoralizující. Dezerce vojáků narůstaly rapidním tempem. Batista sám 1. ledna 1959 pod nátlakem bojů a revolucionářů utekl ze země. Toto datum též vyznačuje konec Kubánské revoluce.

Rudé právo uvádí: „*Síly osvobozenického hnutí vzrostly natolik, že diktátor Batista byl nucen nasadit proti jednotkám vlastenců veškeré vládní vojsko. Vládní letectvo bezohledně bombardovalo města ovládaná vlastenci a způsobilo civilnímu obyvatelstvu značné ztráty,*“

dále dodává, „batistova teroristická akce však neměla úspěchu. V noci na nový rok Batista z Havany uprchl,“ dále uvádí, „vrchní velení nad vládními vojsky převzal generál Cantillo, který je zároveň v čele vojenské junty. Prvním jeho opatřením bylo nařízení, aby vládní vojska na všech frontách zastavila palbu proti povstalcům“ (36).

Forth Worth Star-Telegram uvádí: „Batistovo rozhodnutí na poslední chvíli ustoupit z úřadu bylo učiněno po čtyřech dnech tvrdých bojů ve městě Santa Clara,“ posléze doplňuje, „pokračující vládní nálety na menší města v oblasti Las Villas indikovaly, že rebelové kontrolovaly velké části provincie. Vláda uvádí, že znovu obsadila Cruces, oblast 20 mil od Santa Clara,“ dále, „přesto Eugelio Cantillo, nový velitel vládních ozbrojených složek, se snažil uklidnit obyvatele Kuby a předejít dalším nepokojům. Nastal zde se velký strach, že pomstychtiví rebelové a jejich přívrženci začnou lovit všechny, kteří sloužili Batistovi,“ dále, „i přesto, že Carlos Piedra vydal příkaz k zastavení palby, nikdo nevěděl o jeho odmítnutí ze strany rebelů, zatímco povstalecké lodě s Castrovy jednotkami nadále postupovali k Havaně“ (37).

Zde se interpretace konce revoluce zase rozchází. Ze strany východních zdrojů je zde se stále opakující oslavování revolucionářů názvy jakožto „osvobozené hnutí“, či „vlastenci“. V tomto případě se jedná o typické výrazy používané v politické propagandě. Naopak zdroje západní je označují jakožto „rebely“ a „povstalce“. Zde se též jedná o politickou, ale i agitační propagandu. Znovu se zde vyskytuje tendenční interpretace, kdy se použití těchto výrazů přiklání dané skupině čtenářů. Též západní zdroje označují revolucionáře jakožto pomstychtivé, kdy se jedná o velkou nadsázku.

Nadále, co se vládního bombardování týče, východní zdroje toto interpretují jakožto tyranii ze strany Batistova režimu. Naopak zdroje západní tuto skutečnost prezentují jakožto nutnou součást stále probíhající vojenské operace, se snahou znovu obsadit Santa Claru. V obou případech se dá též argumentovat, že se jedná o politickou a agitační propagandu, obhajující, či zavrhuující činy kubánské armády. Při čerpání z historických zdrojů je jasné, že toto území, konkrétně zmíněné Cruces, nebylo kubánskými vojsky dobyto. Dané operace byly opravdu už krajním řešením stále loajálních batistových jednotek, avšak už šlo pouze o způsobení co nejvíce škod revolucionářské armádě. Ze strany východních zdrojů se zde jedná o naivní interpretaci, kdy od dané situace neexistuje velký odstup.

Naopak ze strany západních zdrojů jde o interpretaci falešnou, či mlživou, jelikož stojí na protiofenzívě, která se už neudála.

V poslední řadě je zde otázka složení zbraní a příměří. Tuto skutečnost východní zdroje hodnotí vcelku věrohodně, bez chyb a bez větší formy nadsázky. Složení zbraní však proběhlo po vyjednávání Castra a Cantilla s Piedrem. Naopak západní zdroje udávají, že i přes přerušení palby, rebelové toto oznámení odmítli a postupovali dál. Podle historických pramenů tomu tak však není, jelikož podle Ady Ferrer nastaly poslední boje v Santa Clara. Je pravda, že jednotky postupovali dále, ale obě strany dodrželi toto příměří. Tato interpretace se dá tedy považovat za falešnou a mlživou, nestojící na faktech a vzbuzující odpor vůči revolucionářům.

Též je zde vidět rozdíl vnímání osoby Batistovy osoby interpretujícími zdroji. Západní zdroje ho stále vnímají jakožto legitimního prezidenta, kdežto zdroje východní jakožto diktátorského tyрана. Zde se jedná o atomizující a tendenční interpretaci obou stran, kdy se stále pokouší co nejvíce vyhovět svým čtenářům a politické ideologii.

Rudé právo dále uvádí: *„Jednotky Fidela Castra byly obyvatelstvem Havany vítány jako osvoboditelé. Ulicemi pochodují tisíce lidí, kteří nadšeně mávají kubánskými vlajkami a prapory povstalců a zdraví povstalecké jednotky“* (38).

Forth Worth Star-Telegram dále uvádí: *„Byla to velmi prudká a násilná oslava novin, že prezident Batista utekl ze země. Hordy rebelských přívrženců, oděných v černočerveném oblečení, které je symbolem revoluce Fidela Castra, mávající rebelskými vlajkami, se proménádovali v ulicích hlavního města“* (39).

Zde se též interpretace rozcházejí. Jde o vnímání kubánského lidu interpretujícími zdroji po vkročení revolucionářů do hlavního města Havany. Východní zdroje stále nazývají revolucionáře „osvoboditeli“, které lidé hlavního města s radostí vítají. Dá se říct, že v tomto případě se jedná o politickou propagandu. Je zde i zmínka, že se v davech objevují státní vlajky, hned vedle vlajek Hnutí 26. července, což je v souladu s historickými prameny. Naopak zdroje západní konstatují, že se jedná o divoký dav, který neoslavuje revolucionáře ale naopak únik Batisty ze země. Tato skutečnost se dá též označit za propagandu politickou, tak též agitační. Podle dané interpretace je celý dav

jednoznačně plný přívrženců a samotných revolucionářů. Zde se zase jedná o interpretaci tendenční, ale zároveň jsou informace přeinterpretovány. Oba zdroje zde pouze vybírají určitou skutečnost, kterou potom prezentují čtenářům.

Pro vytvoření objektivnější a důvěryhodnější interpretace je zase důležité danou skutečnost očistit od ideologických hesel a názvů. To platí znovu v případě revolucionářů, ale i v případě osoby Fulgencia Batisty. Záleží v tomto případě zase na zdroji dané interpretace a jeho ideologické a politické příslušnosti. Je zde třeba důležité ucelit reálné události a motivace, hlavně co se v této části týká bombardování kubánským letectvem. V tomto případě byla interpretace založena na pouhých spekulacích, čehož se je potřeba vyvarovat. Nadále je třeba též informace stejně ucelit v otázce příměří a zastavení palby, kdy též interpretace této skutečnosti byla založena pouze na spekulacích a falešných obviněních. V poslední řadě je též důležité neopomíjet detaily vzniklého příměří a následných oslav revolucionářských jednotek v hlavním městě Havana.

Nová interpretace by se dala zformulovat takto:

Situace pro Batistu se stala natolik krajní, že byl nucen ve finální obraně nasadit všechny vojenské prostředky za cílem co největšího zpomalení revolucionářských jednotek. Bylo využito i bombardovacích letadel. Jeho plán nevyšel a při jasné porážce a demoralizaci jeho armádní složek utekl ze země a tím se vzdal svého úřadu. Po této skutečnosti převzal jeho pozici Carlos Piedra a armádní složky generál Eugellio Cantillo. Ti v dané situaci, po dohodě s Fidelem Castrem, v rámci ukončení již prohraných bojů, dali kubánským armádním složkám povel složit zbraně a již neútočit na revolucionářské jednotky.

Dále: Fidel Castro a jeho jednotky byly přivítány obyvateli Havany s otevřenou náručí, kdy v ulicích hlavního města byly masy lidí, mávajících státními a revolucionářskými symboly.

1.15 Dopad na obyvatele Kuby a světové dění

V této kapitole bude za pomoci dobových a dnešních zdrojů vypracován objektivnější a věrohodnější názor na dopad Kubánské revoluce na obyvatele Kuby a světové dění.

Jedná se pouze o okamžité reakce interpretujících zdrojů na událost konce Kubánské revoluce a jejich odhady, co bude s Kubou dál a zdali se tyto odhady opravdu naplnily, nebo se interpretujících zdroje mýlili.

Z historických pramenů Ady Ferrer je známo, že hlavním dopadem Kubánské revoluce byl vznik Nové Kuby, kdy politický režim přešel z diktatury na komunismus. Toto znamenalo zhoršení vztahů se západním světem, a naopak zlepšení vztahů se světem východním. Kuba se stala socialisticko-komunistickým symbolem v západní hemisféře. Školy a firmy byly znárodněny, avšak přestaly existovat sociální a finanční bariéry v kubánské společnosti díky dotacím vlády (15, s. 748). Nadále po americké invazi v zátocě Sviní v roce 1961, se Fidel Castro obrací na Sovětský svaz, což má za důsledek následnou Kubánskou raketovou krizi v roce 1962 (15, s. 717).

Rudé právo zmiňuje: *„Pád krvavé diktatury Batisty, stoupence amerického imperialismu, vyvolává radost nejen kubánskému lidu, ale i všech národů Latinské Ameriky,“* dále uvádí, *„ústřední výbor zdůrazňuje, že boj na Kubě ještě neskončil. Nová demokratická vláda narazí na tvrdošíjný odpor vnitřní reakce a amerického imperialismu, které na ni budou provádět nátlak“* (40).

Rovnost uvádí: *„Odstranění Batisty je pouze jednou fází boje. Nyní je na pořadu dne přetvoření ekonomické struktury Kuby. Má-li země opravdu dosáhnout plné svobody, musí položit takové hospodářské základy, které budou pevnou protimperialistickou a protimonopolistickou hrází“* (41).

The Baltimore Sun uvádí: *„Komise, která byla vytvořena pro přeorganizování systému školství se skládá z mnoha známých bývalých levicově orientovaných extrémistů. Nadále některé z nových učebnic jsou přepisovány, aby následovaly extrémistické protimperialistické myšlení,“* posléze doplňuje, *„rebel Castro je nejvíce hrdý na reformy, zejména agrární, kdy*

půda ve vlastnictví cizích zdrojů bude znárodněna a následně rozdělena mezi sedláky, pro jejich vlastní užití. Nadále též bude utvořeno kolektivní zemědělství, pod státním dozorem,“ dále uvádí, „*ti, kteří ho dlouho pozorují (Fidela Castra), udávají, že jeho osobní filozofie je míšmaš Marxismu, demokratických ideologií a úsilí o jakousi formu sociální spravedlnost. Jedná se o demagoga a fanatika. Jeho proslovy jsou více apelující na emoce, nežli logiku a rozum*“ (42).

Zhoršení vztahů mezi západním a východním světem je znát už v daných interpretacích. Ze strany východních zdrojů je patrné, že Kuba se opravdu vstává novou nadějí v západní hemisféře a komunistickou jiskrou pro okolní státy. Ze strany západních zdrojů jde naopak strach a napětí mezi Kubou a jimi roste. Tyto skutečnosti jsou známy v heslech „*protiimperialistická a protimonopolistická hráz*“ či „*Jedná se o demagoga a fanatika*“. Též se dají tato hesla řadit do politické a agitační propagandy, odsuzující nový režim Kuby.

V obou interpretacích jsou zmíněny reformy. V případě té agrární se opravdu znárodnila půda ve vlastnictví zahraničních a cizích jedinců a část ní byla rozdělena mezi sedláky a část byla ponechána pro státem řízené zemědělství. Firmy též byly znárodněny a pracovní pozice byly přiděleny Kubáncům. Co se školství týče, jeho reforma byla velmi prokomunistická (avšak ne tak extrémistická, jak kupříkladu ve státech Sovětského svazu) a některé z knih byly opravdu přepisovány. Na druhou stranu bylo vzdělání zpřístupněné zdarma všem, a dokonce dotováno státem.

Oba zdroje interpretují následky a dopady Kubánské revoluce fakticky vcelku věrohodně, avšak jejich interpretace jsou zase ideologicky a citově zbarveny. Též se zde zase objevuje interpretace tendenční, kdy se oba zdroje pokouší vyzdvihnout pouze to přívětivé pro jejich čtenáře a ideologii. Blízká budoucnost Kuby a kubánského lidu byla zde zformulována vcelku věrohodně. Jakákoli americká intervence se dala v blízké době očekávat, avšak nikdo netušil, že po vylovení v zátocě Sviní, dá zárodek další velké kapitole, a to Kubánské raketové krizi, další důležité součásti Studené války.

Výsledky vlastní práce a diskuse

Cílem této práce bylo na základě zhodnocení vícera interpretujících zdrojů dosáhnout objektivního zhodnocení a lépe formulovaných informací daných interpretací pro jednotlivé důležité kapitoly Kubánské revoluce. Bylo cílem zjistit, zdali mají rozdílné interpretace (západních a východních zdrojů) nějaké rozdíly či shody a zdali odpovídají po faktické stránce historickým pramenům.

Při analýze východních interpretací bylo zjištěno, že se velmi často opakuje interpretace atomizující, tedy východní zdroje nebrali v potaz interpretace zdrojů západních. Nadále též interpretace tendenční, kdy východní zdroje často upravovaly fakta, konkrétně citovým a ideologickým zabarvením, či záměnou počtu úmrtí revolucionářů, konkrétně v kapitole popisující útok na kasárna Moncada. Posléze se objevovala i interpretace mlhavá, či falešná. Kupříkladu v kapitole věnující se vylodění jachty Granma, kdy nezmiňovali zákrok kubánského loďstva a letectva.

Co se propagandy týče, velmi často se objevovala v daných interpretacích propaganda politická a vertikální. Konkrétně při použití výrazů typu „vlastenci“ či „osvoboditelské hnutí“, které se opakují po většinu rozsahu práce. Též se ale objevovala propaganda agitační, konkrétně v kapitole popisující útok na kasárna Moncada, popisující armádní budovu jakožto „symbol diktátorského režimu“.

Po následné analýze západních zdrojů bylo zjištěno, že se též velmi často dopouštěly atomizující interpretace. Tudíž velmi často nebrali v potaz druhou stranu konfliktu. Stejně jak u zdrojů východních se často objevovala interpretace tendenční, konkrétně kupříkladu v kapitole popisující námořní vzpouru v Cienfuegos, kdy západní zdroje uvádí vyšší počet vzbouřenců. Nadále se objevovala interpretace mlhavá, či až falešná. Konkrétně se jednalo o zmínění údajného úmrtí Fidela Castra v kapitole popisující vylodění jachty Granma.

Po stránce propagandy se nejvíce objevovala propaganda agitační, ale i politická. V průběhu celé práce západní zdroje degradovaly revolucionáře na „rebely“ či „vzbouřence“. Nadále též označují pokusy revolucionářů za „ubohé“, či naopak nazývají

Fulgencia Batistu, konkrétně v kapitole popisující útok na prezidentský palác, jako „silného“ či „nezdolaného“ muže.

Po stránce historické a faktické správnosti, vycházející z historických pramenů teoretické části, se obě interpretující strany dopouštěly chyb. Nejčastěji se jednalo o chyby zaměřující počet ozbrojených sil na obou stranách, či jejich úmrtí, například v kapitole popisující útok na kasárna Moncada. Též se často zaměřoval průběh událostí, kupříkladu v kapitole popisující vylovení jachty Granma. Nadále kupříkladu v kapitole popisující útok na prezidentský palác bylo špatně, či vůbec, zmíněné patro prezidentského paláce, na které se členové Revolucionářského direktorátu dobyli. Jednalo se často o malé, ale velmi důležité detaily.

Po tomto zhodnocení a následném očištění o výše zmíněné skutečnosti, byly vytvořeny nové objektivnější interpretace. Pro každou z pěti zvolených kapitol Kubánské revoluce byla vytvořena jedna. Detailní popis jejich vzniku z interpretací původních a samotné nové individuální interpretace jsou uvedeny na konci každé příslušné kapitoly vlastní práce.

Vedlejším cílem práce bylo dosáhnoutí objektivního názoru a zhodnocení na dopad na obyvatele Kuby a světové dění. Výchozími materiály byly znovu interpretace západních a východních zdrojů, konkrétně jejich okamžitá reakce na vznik Nové Kuby.

Co se výsledků tohoto vedlejšího cíle týče, interpretace obou zdrojů byly velmi důvěryhodné. Aspoň po faktické stránce. Avšak znovu byla fakta citově a ideologicky zabarvena. Znovu se zde objevovala tendenční interpretace, ale i jisté formy politické a agitační propagandy. Konkrétně u východních zdrojů je toto známo v heslech „protiimperialistická a protimonopolistická hráz“, kdy reflektují na fakt, že „boj ještě není u konce“ a Kuba má stále spoustu práce před sebou. Naopak u zdrojů západních je daná skutečnost známa v heslech „Jedná se o demagoga a fanatika“, kdy takto je označován sám Fidel Castro.

Limity a vymezení práce

Je nutné podotknout, že jako každá práce akademického typu byla i tato vymezena pouze na určité interpretující zdroje a určité události. Na základě tohoto faktu nelze považovat nově vzniklé interpretace za definitivní, jelikož se mohou vždy lehce změnit, v jejich závislosti na zdrojích a historických situacích.

Proto bylo vybráno pouze pět kapitol, konkrétně zmíněných v teoretické a praktické části bakalářské práce. Jinak by bakalářská práce byla mnohem rozsáhlejší.

Pro komplexnější zhodnocení by bylo potřeba zkoumat mnohem více jednotlivých skutečností a událostí Kubánské revoluce jako takové, z mnoho vícera interpretujících zdrojů.

Závěr

Tato bakalářská práce s názvem „Zhodnocení interpretací Kubánské revoluce“ přinesla, za pomoci analýzy a komparace dobových periodik, nové a objektivněji interpretované informace. Bakalářská práce se konkrétně zaměřovala na periodika východních a západních zdrojů, v tomto případě pocházející z tehdejšího USA a Československa. V praktické části byla nastíněna teoretická východiska a pojmy, které byly posléze využívány v části praktické a samotném výzkumu.

Díky tomuto výzkumu bylo zjištěno, že žádná z médií (uvedených v praktické části), nikdy neinterpretovala Kubánskou revoluce věrohodně a fakticky správně.

Západní zdroje se stavěly na stranu Fulgencia Batisty, uznávaly jeho totalitní vládu jakožto legitimní. Naopak však ale nezmiňovaly jakoukoli pomoc jeho tehdejší vládě ze strany USA. Velmi často se též tyto zdroje dopouštěly chyb v interpretaci, kdy vybíraly pouze to přívětivé, ohýbaly historická data, či uváděla polopravdy a spekulace jakožto fakta. Kupříkladu údajné úmrtí Fidela Castra po vylození jachty Granma, které bylo následně vyvráceno, či údajné porušení příměří revolucionáři při konci Kubánské revoluce. Od samého počátku též vnímaly revolucionářské jednotky jakožto „rebely“, „povstalce“ či „fanatiky“ a hrozbu pro demokracii. Velmi často byly tyto jedinci západními zdroji degradováni, kdy označovaly jejich činy za „ubohé“, či jejich operace nazývaly „sebevražednými činy“. Systematicky též skoro vždy neuváděly správný počet ozbrojených sil, či jejich ztrát, a to na obou stranách. Zejména počty revolucionářů byly zavádějící, jelikož častokrát bylo uvedeno mnohem větší číslo, které neodpovídalo historickým pramenům. U těchto zdrojů se dá říct, že nechtěly vůbec brát v potaz východní svět a jeho ideologii, kdy skrze celou práci byla odsuzována, či vůbec nebyla uznávána. Též se západní zdroje vůbec nedomnívaly, že by revolucionářské jednotky uspěly. Celou Kubánskou revoluci spíše vnímaly jako sérii útoků a bitev nežli jako jeden celek.

Východní zdroje naopak stály za skupinou kubánských revolucionářů a jejich činy oslavovala. Toto bylo podloženo faktem, že jejich činy nazývaly „hrdinskými“, či pro revolucionáře samotné používali výrazy jako „vlastenci“, či „osvobozenécké hnutí“. Naopak Batistova vláda byla označována za „tyrání“ a „diktaturu“. Též se ale dopouštěly

chyb v interpretaci, velmi podobných jako média západní. Velmi často byla pouze selektována fakta a skutečnosti, které byly pro ně přívětivé, či naopak jiné skutečnosti vůbec nezmiňovaly. Kupříkladu při vylodění jachty Granma byly revolucionářské jednotky napadeny kubánským letectvem a loďstvem, tuto skutečnost vůbec nezmiňovaly. Veškeré interpretace východních zdrojů byly též citově a ideologicky zabarveny, ať už se jednalo o již předešlá hesla, či fakt, že vnímala Kubu jakožto novou naději východního politického bloku. Častokrát bylo v těchto zdrojích těžké najít reálné informace, jelikož z veliké části se tyto články skládaly pouze z politických hesel. Velmi často se též v těchto interpretacích objevovaly faktické a historické chyby, též v počtu ozbrojených sil a jejich ztrát, a to na obou stranách, stejně jako média západní. U těchto zdrojů se dá argumentovat, že nebyla o samotném průběhu Kubánské revoluce tak dobře informována, jelikož se konflikt odehrával mimo sféru východního světa. I tak byla těmito zdroji oslavována a brána v potaz jako velký krok kupředu, jak pro kubánský lid, tak též pro komunistickou ideologii.

Co se konce Kubánské revoluce týče, okamžité reakce obou zdrojů byly též velmi polární. Zde už byly více odpovídající faktické realitě, avšak znovu politicky a citově zabarveny. Obě strany zmiňovaly agrární a školské reformy, které se opravdu udály, avšak jejich interpretace se rozcházely. Pro západní zdroje se jednalo o katastrofální událost, kdy se Kuba měla změnit na komunistický stát, řízený po vzoru Sovětského svazu. Naopak východní zdroje toto vnímaly jako nutnou součást revoluce, kdy Kuba jakožto stát měla ještě spousty práce před sebou, aby se stala řádným „protiimperialistickým“ státem. Při samotném konci revoluce západní média nazývala kubánský lid „fanatickým davem“, či „rebelskými přívrženci“ a samotnou osobu Fidela Castra označovala za „demagoga“. Naopak východní zdroje zase oslavovaly Kubu a její lid, tak též i novou vládu.

Díky těmto výsledkům bylo možné sestavit objektivnější a pravdivější interpretace, které jsou hlavním přínosem této bakalářské práce. Nadále práce otevírá otázku interpretací jako takových, co se týče jakékoli jiné historické, či přítomné události. Interpretace silný nástroj, který může měnit znění informací jako takových. Proto je nutné tyto interpretace analyzovat a komparovat, aby byly očištěny o co nejvíce nežádoucích chyb a dalších zabarvení, a tak co nejlépe odpovídaly realitě.

Na základě výsledků v této bakalářské práci, a i bakalářské práce jakožto celku, se dá říct, že cíl a zadání bylo splněno. Nové interpretace jsou objektivnější a lépe formulované. Těž samotné výsledky bakalářské práce by mohly posloužit k dalšímu výzkumu a prací, týkajících se Kubánské revoluce, či jakýchkoli jiných, zabývajících se interpretací jakožto takovou.

BIBLIOGRAFIE

1. **DOLGOFF, Sam.** *The Cuban Revolution: A Critical Perspective.* New York: Black Rose Books, 1976. 290 s. ISBN 9780919618350.
2. **SCRUTON, Roger.** *Slovník politického myšlení.* 1.. vyd. [s.l.]: Atlantis, 1989. 188 s. ISBN 80-7108-013-6.
3. **MILLER, David.** *Blackwellova encyklopedie politického myšlení.* Brno: Barrister&Principal, 2003. 562 s. ISBN 80-85947-56-0.
4. **GIDDENS, Anthony.** *Sociologie.* Praha: Argo, 1999. 1052 s. ISBN 80-7203-124-4.
5. **INGLEHART, Ronald.** *The Silent Revolution: Changing Values and Political Styles Among Western Publics.* 1. New Jersey: Princeton, 1977. 496 s. ISBN 9780691641515.
6. **FARAZMAND, Ali.** *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance.* Boca Raton, Florida, USA: Springer International Publishing, 2020. 13639 s. ISBN 978-3-319-31816-5.
7. **BERNAYS, Edward.** *Propaganda.* New York: Horace Liveright, 1928. 159 s. ISBN 9780804615112.
8. **ELLUL, Jacques.** *Propaganda: The Formation of Men's Attitudes.* Bordeaux, France: Vintage Books, 1973. 352 s. ISBN 978-0394718743.
9. **PEČENKA, Marek a Petr LUŇÁK.** *Encyklopedie moderní historie.* 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 1999. 589 s. ISBN 80-85983-95-8.
10. **TERRITORIO.** In: *ANUARIO ESTADÍSTICO DE CUBA 2022* [online]. OFICINA NACIONAL DE ESTADÍSTICA E INFORMACIÓN, 2022, s. 4-15 [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <http://www.onei.cu/aec2022/01%20Territorio.pdf>
11. **ONEI – OFICINA NACIONAL DE ESTADÍSTICO DE CUBA** [online]. 2023 [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <http://www.onei.gob.cu/>
12. **HUGH, Thomas.** *Cuba: A History.* London: Penguin Books, 2010. 1151 s. ISBN 0141034505.
13. **HRBÁČEK, Josef.** Recepce textu, jeho analýza a interpretace. *Naše řeč* [online]. 2005, **2005**(88), 1-8 [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7813>
14. **KHOL, Josef.** *Interpretace: nástin teorie a praxe interpretování.* 1. Academia, 1989, 138 s. ISBN 8020001697.
15. **FERRER, Ada.** *Cuba: An American History.* Scribner, 2021, 931 s. ISBN 9781501154577.
16. **OPATRŇNÝ, Josef.** *Kuba – stručná historie států.* 1. Libri, 2002, 200 s. ISBN 80-7277-089-6.
17. **GOTT, Richard.** *Kuba – Nové dějiny.* 2. české. BB art, 2005, 460 s. ISBN 80-7341-678-6.
18. **GUEVARA, Ernesto Che.** *Diary of Che Guevara.* USA: Barnes & Noble, 2014. 202 s. ISBN 9781607967163.
19. **GUERRA, Lillian.** *Visions of Power in Cuba: Revolution, Redemption, and Resistance, 1959-1971.* Gainesville: The University of North Carolina Press, 2014. 480 s. ISBN 978-1-4696-1886-9.
20. **CASTRO, Fidel.** *Strategické vítězství: Strategická protiofenziva.* Praha: Ottovo nakladatelství, 2017. 1024 s. ISBN 978-80-7451-264-3.

ČLÁNKY NOVIN A PERIODIK

21. **19. Výročí útoku na kasárna Moncada.** *Rovnost, list sociálních demokratů českých.* 1972, roč. 87, č. 174, s. 2
22. **Uprising Put Down By Troops.** *The Miami Herald.* 1953, roč. 43, č. 237, s. 8.
23. **MONCADA.** *Rudé právo.* 1961, roč. 41-42, č. 92, s. 4.
24. **Revolt Move Nipped, 48 Die In Cuba.** *Hartford Courant.* 1953, č. 117, s. 4.
25. **Buenovido – compañoero Fidel Castro.** *Rovnost, list sociálních demokratů českých.* 1972, roč. 87, č. 144, s. 2.
26. **Vítězství.** *Svět práce.* 1989, roč. 11, č. 2, s. 15.
27. **Report Rebel Troops Landed On Cuba Coast.** *The Newark Advocate.* 1956, roč. 209, č. 54, s. 13.
28. **Early Rebel Attacks Fail.** *The Spokesman-Review.* 1959, roč. 76, č. 272, s. 1.
29. **Útok na palác.** *Rudé právo.* 1987, roč. 67-68, č. 60, s. 6.
30. **New "Suicide Attack" Feared In Cuba.** *The Honolulu Advertiser.* 1957, roč. 101, č. 33869, s. 5.
31. **Cuba Quiet Now, Batista In Saddle.** *The Miami News.* 1957, roč. 61, č. 304, s. 1-2.
32. **Boje na Kubě pokračují.** *Rovnost, list sociálních demokratů českých.* 1957, roč. 72, č. 215, s. 2.
33. **Represálie diktátora Batisty na Kubě.** *Rudé právo.* 1957, roč. 37, č. 262, s. 3.
34. **Navy Fight Fails At Cienfuegos, Cuban Port City.** *The Miami Herald.* 1957, roč. 47, č. 278, s. 1.
35. **Batista Points To Prio.** *The Miami Herald.* 1957, roč. 47, č. 279, s. 1-2.
36. **Velké vítězství kubánského lidu.** *Rudé právo.* 1959, roč. 39, č. 2, s. 3.
37. **Castro, Heading For Havana, May Fight On.** *Fort Worth Star-Telegram.* 1959, roč. 78, č. 335, s. 1-12.
38. **Castrovy jednotky ovládají celou Kubu.** *Rudé právo.* 1959, roč. 39, č. 3, s. 4.
39. **Havana Throngs Riot Over News on Batista.** *Fort Worth Star-Telegram.* 1959, roč. 78, č. 335, s. 1-12.
40. **Nová vláda na Kubě.** *Rudé právo.* 1959, roč. 74, č. 22, s. 4.
41. **Před čím stojí Kuba.** *Rovnost, list sociálních demokratů českých.* 1959, roč. 74, č. 22, s. 2.
42. **Reds Help In Shaping Key Cuba Programs.** *The Baltimore Sun.* 1959, roč. 245, č. 63, s. 1-2.